

Razmere v Avstriji.

ITALJANSKI ZDRAVNIK, KI JE PRIŠEL IZ AVSTRIJSKEGA JETNIŠTVA, IZJAVLJA, DA OBSTAJA SKRIVNOST ZMAGE V TEJ VOJNI V MOČNI BLOKADI TER NAJVEČJI EKONOMIJI ZAVEZNIŠKIH DEŽEL. — UMRLJIVOST MED JETNIKI NE PRESTANO NARAŠČA, MRTVECEM ODVZAMEJO OBLEKO.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y., on March 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.

Rim, 14. februarja. (Pismeno poročilo Ass. Press.) Zavezniki morejo zmagati v tej vojni le s tem, da vstrajajo z izvajanjem ekonomskega pritiska na centralne vlade in s strogo ekonomijo v svojih lastnih deželah.

To je mnenje dr. Massimo Pantaleoni zdravnika v italijanski armadi, katerega so ravnokar izmenjali po dvajsetih mesecih vojnega jetništva v Avstriji.

Dr. Pantaleoni, dasiravno Italijan po rodu, ima vendar veliko sorodnikov v Zdr. državah.

— Tajnost zmage v vojni, — je rekel dr. Pantaleoni, — obstaja v blokadi in v tem, da izvajajo zavezniki doma najstrožjo ekonomijo, da pa to ekonomijo tako organizirajo, da ne omejuje porabe živil, kuriva in obleke, da ne bodo prisiljeni ljudje izgubiti po več ur svojega časa na dan s tem, da iščejo premoga, kuriva in drugih takih predmetov.

Kot prehod iz teme v svetlo je priti iz Avstrije, kjer ni v prodajalni nobenih koristnih predmetov, kjer se prodaja blago po \$26 pro jard, kjer stane par čevljev 120 kron, kjer ni sploh nobenega sladkorja na prodaj, kjer je raeija kruha za civilno prebivalstvo dva in pol unče za osebo na dan in kjer prodajajo krompir po petindvajset centov (ameriških!) funt, dočim je stal pred vojno — dva centa!

V Avstriji se je umrljivost zelo povečala v zadnjem letu in sicer radi slabe hrane ali stradanja, ki povzroča revmatizem in drisko. Če pa mrejo ljudje, ni nikakih krst, v katerih bi jih pokopali. Njih dobre obleke nadomeste s cunjami in v teh jih vržejo v zemljo.

Življenjski pogoji se niso prav nič izboljšali vsled pregaženja Rumunske.

Ko se je mudil na Ogrskim ter stregel italijanskim vojnim jetnikom, katere so odvedli tako daleč kot mogoče od soške fronte, da bi ne mogli pobegniti domov, so mu Rumunci povedali, da so razmere na Rumunskem slabe, da polja niso obdelali in da je bil vsled tega pridelek pice.

Glede vstopa Združenih držav v vojno so mu tako Avstriji kot Nemci povedali, da bo učinek tega koraka — bolj pomemben v denarju in materialu kot pa v vojaki, radi težke prevažanja čet. — Rekli so tudi, da se skoro ne izplača jemati sovražne artilerije, kajti novi topovi bodo neprestano prihajali iz Zdr. držav.

Avstrijski narodi so bili dolgo časa indiferentni glede vojne. Oni si žele mir, vsake vrste miru in čim dalje traja vojna, tem manj imajo sredstev, da nadaljujejo z vojno.

Nemce še vedno obvladuje monomanija oblasti, nadvlade, želja po zaplenjenju vsega, kar vidijo in da le jemljejo in jemljejo. Čas pa jih bo gotovo pripravil na kolena, zmanjšal njih vojni material, dočim postajajo zavezniki vedno močnejši.

Ravno raditega pa vstrajam pri mnenju, da morajo zavezniki zmagati, če vstrajajo, če izvajajo med seboj ekonomski pritisk ter odklonijo vsako pogajanje glede miru.

Nemci se sedaj resno boje Angležev in Francozov, — kajti oni spoznavajo njih nadkriljevanje glede vojnega materiala.

Vse, kar se je govorilo o slabem postopanju z vojnimi jetniki, je resnično. Slabo jih prehranjajo in če zbole, prav gotovo umrjejo, kajti njih telesa nimajo nobene odporne sile. Večina bolni se pojavlja v drobovju ali pa v sapniku, kar dovede do jetike.

Njih hrana obstoji v jetniških taboriščih iz juhe, napravljene iz korenja v razmerju pol funta na dan za vsakega moža. Včasih dobijo kak krompir ter po dve unči mesa na teden.

V bolnici v Sigmundsherberg, kjer je služil ta italijanski zdravnik, kjer je prostora za 3.000 mož, se je dvignila umrljivost od enega moža na vsaka dva dni na tri ali štiri — vsaki dan.

Jetniki, katere so prideli vladnemu delu, vstrajajo nekako dva meseca. Fraza "jetniški korak" je prešla v splošni govor, kajti tako počasi se premikajo oddelki vojnih jetnikov naprej.

Ljudje imajo komaj toliko moči, da dvigajo noge s tal. Razen tega pa so avstrijski vojaki okrutni ter streljajo ali zabadajo z bajoneti za najmanjša kršenja pravil.

Tretje vojno posojilo.

POZIV VLADE ZDRUŽENIH DRŽAV.

Uradni zaklad. tajnika.

Zakladniški department.

Washington, D. C., 16. marca 1918.

Klubom, društvom, organizacijam, cerkvam itd. v Združenih državah.

Gospodje:

V namen, da se dovede do vojne do zmagovitega sklepa za čast in pravice Amerike in za prostost sveta, smo pozvali vašo vlado, naj skusa dobiti nadaljni denar in v tem namenu je razpisano tretje posojilo Svobode.

Kampanja za to posojilo bo odprta dne 6. aprila 1918, na prvo obletnico našega vstopa v vojno.

Amerikanci tujeja rodu ali pokolenja, posamič ter potom svojih organizacij, loč. cerkva itd. so podpirali prejšnji dve posojili Svobode na način, ki je bil zame vir globoke hvaležnosti.

Prepričan sem, da bo našlo tudi tretje posojilo Svobode njih podporo in sicer brez oziroma na vero, spol, starost, rojstni kraj ali pokolenje.

Da bo to posojilo uspešno kot za želimo, je treba napraviti in vdejsviti organizirane in skozinsko sistematizirane napore. Vsled tega je najvišje važnosti, da stojijo vsa organizirana zastopstva v bodočo kampanjo za tretje posojilo Svobode.

Resno upam, da bo deležna vlada tega sodelovanja v največji meri.

(Pečat.)

W. G. McADOO, zakladniški tajnik.

VOJNO-POSJOJILNA ORGANIZACIJA

Urad publicijskega ravnatelja.

Washington, D. C., 16. marca 1918.

Klubom, društvom, organizacijam, cerkvam itd. v Združenih državah.

Gospodje:

Z ozirom na zgoraj navedeno prošnjo vaše vlade, izdano od zakladniškega tajnika Združenih držav W. G. McAdoo in v prepričanju, da se boste odzvali temu pozivu, znanu od želje, da zopet pokazete svoje domoljubje, svojo lojalnost in varnost, vas nujno prosim, da vaša organizacija ali cerkev takoj stori potrebne korake, da postane na popolnoma organiziran način zaposljena v kampanji za tretje posojilo Svobode.

Posebni odbor, že imenovan ali imenovan brez odloga, naj se takoj sestane ter določi načrte za popolnoma sistematizirano delo.

Vdani

FRANK R. WILSON, publ. ravnatelj.

Macedonsko bojišče.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y., on March 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.

London, Anglija, 15. marca. — Zda, če se je zoznalo, da je bila Rumunska prisiljena k miru s centralnimi državami in da bo zda polnopravna armada razorožena, je potrebno razmisljati o stališču Grške, Srbije in Črnogore.

Dasiravno je balkanski položaj postranskega pomena na tem stališču vojne, vendar se pričakujejo spomladni nove vojaške operacije na tem bojišču.

Razum malega kosa okoli Bitolje, je sovražnik zasedel celo Črnogoro in Srbijo, odkar je vdrl v deželo Mackensen v jeseni 1915. Izmed štirih centralnih sil so vpadle zaveznice čete samo v Turčijo. Razoroženje ruske armade je olajšalo pritisk na Armenijo, zdaj pa Turčijo ogrožajo angleške armade, ki prodirajo ob Tigrisu od Bagdada in ob Jordani od Jeruzalema.

Boji v Mezopotamiji bodo v kratkem zopet končali. Nikakor se ne more pričakovati, da bi Nemčija hotela pomagati Turčiji bodisi v Mezopotamiji, bodisi v Palestini: mnogo bolj pa je možno, da se bo pričela ofenziva proti zavezniškim armadam na solunski fronti. Velik sunek na tem bojišču bi ojačal Turčijo in bi primeroma malo stal Nemčijo.

Bolgarska ima še vedno več kot 750 tisoč vojakov, ki so dobro izveščani in izborno opremljeni. Imela je dolg počitek in se nima, odkar je padla pred letom Bukurešta, ničesar več bati.

Na drugi strani pa je jasno, da je enteta držala svojo solunsko armado pod raznimi težkostmi: Sredozemsko morje je polno podmorskih dolnov, valed česar je prevoz izpostavljen vedni nevarnosti. Skoraj gotovo bo Nemčija poslala na to fronto nekaj svojih divizij in bo pričela igro iz političnih namenov.

Predno pa bodo centralne države, severno od Bitolje.

Balkansko bojišče.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y., on March 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.

Vzhodna armada, 15. marca. — Na desnem bregu Vardarja so bili ljuhi artilerijski boji, ravno tako tudi vzhodno od Bitolje. Zavezniški letalci so bombardirali železniško črto med Seresom in Dramo, so vrazniškova skladišča v dolni Vardarja, železniško postajo v Beran-

Amerikanci v ognju.

Junštvo ameriških čet na francoskem bojišču. — Najbolj se odlikuje ameriška artilerija.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y., on March 16, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Glavni stan ameriške armade v Franciji, 15. marca. — Čete, generala Pershinga so šle iz svojih zakopov, zavzele del nemških črt ter tokom ojačenja zavzetega ozemlja, zavzele vsak poskus sovražnika, da vžame pozicijo nazaj.

Zavzeti zakopi leže severozahodno od Badenville v Lunneville sektorju na Lotarinskem. Njih zavzetje je smatrati kot vrhunec artilerijskih akcij in naprov napadalnih oddelkov.

Gibanje, ki so ga ravnokar izvršili, znači prvo resnično napredovanje ameriških vojakov v nemške črte. Dosedaj so ameriške čete omejevale svoje delovanje na vpad v sovražniške zakope brez namena, da bi jih držale. Zadnji napad pa so vzprizorili v čisto drugačnem duhu. Amerikanci so zavzeli ozemlje ter ga tudi držijo.

Predno se je začelo napredovanje, sta se vnovič izkazali moč in natančnost ameriške artilerije. Ozemlje, ležeče pred ameriško infanterijo, ni bilo le izpostavljeno uničujočemu ognju, temveč so ugotovili in uničili tudi štiri skupne postojanke za izpuščanje plinov poleg dvestotih, katere so že prej uničili.

Nagromadenje tako velikega števila priprav za izpuščanje pu na in tekočega ognja je jasno kazalo, da so Amerikanci prehiteli ter popolnoma onemogočili nemške načrte z ozirom na velik naskok v tem sektorju bojne črte.

Zadnji uspehi Amerikancev vnovič dokazujejo popolno prilagojenost različnih delov ameriškega vojnega stroja v Lotarinski.

Veliko zaslug za ta uspeh artilerije in infanterije je pripisovati delavnosti in drznosti ameriških aviatikov, ki so tokom več dni potletavali preko nemških črt. Vsled njih opazovanj so artilerijski ogeji tako natančno določili, da so hi francoski artilerijski častniki vsi navrženi in polni hvale glede dela ameriške artilerije.

Razen številnih priprav za izpuščanje plina so izstrelki iz težkih ameriških topov padli v številne zaloge municije, ki so nato zletele v zrak.

Pri tem pa je treba omenjati, da se je to napredovanje, kateremu nazdravljajo vsi Amerikanci v Franciji, doseglo brez vsakih izgub.

Se predno je prišlo povelje za naskok, so pričeli padati izstrelki napelnjeni s plini, v ameriške zakope in v neposredno bližino.

Maske zoper pline so hitro natakili, a nekateri ljudje, manj hitri kot njih tovariši, so pa vdihali nekaj strupenih plinov še predno so imeli na licih maske.

Artilerijski ogenj je bil tako uspešen, da je bil razbit in porušen vsak del prve in druge vrste zakopov, predno je dospela infanterija do teh pozicij.

Na licu mesta so našli večje število mrtvih Nemcev.

S popolno natančnostjo je vdrževala artilerija zastorni ogenj na fronti pred napredujočimi Amerikanci.

Ko je infanterija, sledeča temu artilerijskemu ognju, prekorčila uničene zakope ter semptam spravila k molku kako strojno puško, ki je usla toči ameriških žrnalov, je postajal sovražniški ogenj slabšeji in slabšeji.

Ameriški težki topovi so dobro poslovali za črto in črta nemška baterija za drugo je utihnila.

Vseh posameznosti tega ameriškega uspeha še ni na razpolago. Oficielno pa izjavljajo, da so bile ameriške izgube malenkostne in da je bil brezuspešen napor sovražnika, da vžame nazaj pozicije, ki jih je izgubil.

Ostrostrelci so delavni na obeh straneh, tako v Lunneville kot v Toul sektorju. Na različnih mestih ameriške črte so poglali Nemce z njih opazovalnih postojank.

Odobrenje nemškega miru.

KONGRES SOVJETOV JE DANES Z VELIKO VELIKO VEČINO ODOBIL MIR Z NEMČIJO. — 453 GLASOV PROTI 30. — V MOSKVI JE BILO LE MALO OPOZICIJE OD STRANI BOLJŠEVIKOV. — RUSIJA SE MORA ODPOVEDATI VSEM PRAVICAM DO ZAVZETEGA OZEMLJA V EVROPI.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y., on March 16, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.

Petrograd, 15. marca. — Vse-ruski kongres sovjetov, ki ima danes zasedanje v Moskvi, je s 453. glasovi proti 30. sklenil, da odobri mirovno pogodbo s centralnimi državami.

Ryazonov, ki je znamenit boljševiški teorist in zastopnik vsch profesionalnih zvez so odstopili od boljševiške stranke, ko je bilo glasovanje končano.

S tem, da je vse-ruski kongres sovjetov sprejel nemški mir, odpira pot naznanjene zavezniške namere glede japonske intervencije v Sibiriji in daje Nemčiji največjo priložnost da si politično in ekonomično osvoji prejšnje rusko carstvo.

Ta sklep je vrhunec mirovnega gibanja, katerega je pričela boljševiška vlada v decembru.

Prva mirovna konferenca v Brest-Litovsku se je ponesrečila, ker je Nemčija 15. februarja zavrgla izjavo ministra Leona Trockija in je zopet pričela s sovražnostmi proti Rusiji.

Nato so Nemei sklenili mir z Ukrajino, ki se je pripravljala da pomaga tej vladi streti boljševizem. 18. februarja se je obnovilo nemško prodiranje v Rusijo in prekoračili so Dvino pri Dvinsku.

Na potu Nemei niso zadeli na nikako zapreko in Petrogradu je pretela nevarnost, zato se je boljševiška vlada odločila, da sprejme nemške mirovne pogoje.

Zunanji minister Leon Trocki ni hotel več iti v Brest-Litovsk in ministrski predsednik Lenin je poslal Zinovijeva, ki je njegov najboljši privrženec.

Mirovna politika ministrskega predsednika Lenina je povzročila v boljševiških vrstah razdor in Trocki je pred nekaj dnevi resigniral.

Ta razkol pa ni učinkoval na kongres sovjetov, da ga Lenin ne bi več obvladal.

Po mirovni pogodbi mora Rusija odstopiti Poljsko, Kurlandijo, Livonijo, Estonijo in Ukrajino.

V Mali Aziji se morajo Rusi umakniti iz Armenije in morajo odstopiti Turčiji okraje Batum, Kars in Eri-van.

Rusija se mora odpovedati vsem pravicam do zavzetega ozemlja v Evropi; Nemčija in Avstro-Ogrska bodo odločevali o usodi teh dežel v soglasju s njih prebivalstvom.

Ruske armade se morajo razorožiti, ravno tako tudi ruska mornarica.

Mnogo večjega pomena za centralne države pa je — obnovitev parebrodstva v Črnem in Baltičnem morju; velike važnosti je tudi to, ker je Rusija prisiljena da je sklenila novo trgovinsko pogodbo, ki bo trajala najmanj do leta 1925.

Boljševiki so se tudi zavezali, da se odpovedo vsej propagandi in agitaciji v centralnih državah ter zavzetem ozemlju, ki se nahaja pod rusko kontrolo.

Petrograd, 15. marca. — Na seji boljševiške stranke vsersuskega kongresa sovjetov v Moskvi je bilo oddanih 453 glasov, da se sprejme nemški mir. 8 članov ni glasovalo.

Danes je bilo na kongresu 1.000 delegatov v Moskvi in odobrenje brest-litovskega miru je bilo z veliko večino zagotovljeno.

Delovanje socialnih revolucionarjev levice ni znano, vendar pa ne more predručati položaja.

Prejšnji zunanji ministre Leon Trocki je bil imenovan za vojnega komisarja.

Bivši ruski ministrski predsednik priine Lvov je bil aretiran in ga drži zaprtega komisar severne fronte, ker je hotel postaviti separatno vlado v Sibiriji z japonsko pomočjo.

Nemei in Turki so javno prelomili pogodbo z Rusijo ter so pri Trebizundu naglo začeli prodirati proti severni Transkavkaziji.

Ruske čete blizu Sačtačena nudijo krepki odpor.

Na znanje.

Položaj je tak, da ne moremo sedaj nič več pošiljati denarja vojnim ujetnikom in beguncem.

Po novi postavi zamore z malimi zneski podpirati avstrijske, nemške, bolgarske in turške vojne ujetnike, begunce in podanike le tak človek, ki je ameriški državljan, in mora v to svrbo dobiti dovoljenje od War Trade Board iz Washingtona. **Tvrda FRANK SAKSER.**

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)

(Owned and published by the)

SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY

(a corporation.)

FRANK SAKNER, President.

LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
32 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Na celo leto velja list na Ameriko	Za celo leto na mesto New York	\$5.00
in Canada	Za pol leta na mesto New York	\$2.00
Na pol leta	Za četrt leta na mesto New York	1.00
Na četrt leta	Za inozemstvo na celo leto	6.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenredni nedeli in praznikov.

"GLAS NARODA"

("Voice of the People")

Issued every day except Sundays and Holidays

Subscription yearly \$3.50.

Advertisement on agreement.

Dopis brez podpisa in oznake se ne prišteje.

Denar naj se blagovito pošilja po — Money Order.

Pri sprejemu kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejmejo številke naslovov, da hitreje najdemo naslovnika.

Dopisom in poliklijavim naredite ta naslov:

"GLAS NARODA"

32 Cortlandt St.,

New York City.

Telephone: 2876 Cortlandt.

K obletnici ruske revolucije.

000

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y., on March 16, 1918 as required by the Act of October 3, 1917.

V teh dneh se spominja ves svet dogodkov, ki so se završili pred letom dni v Rusiji, kjer je izbruhnila takrat revolucija, predstavljajoča najbolj pomembni dogodek sedanje svetovne vojne.

Ta revolucija je prišla popolnoma nepričakovano ter je dala celemu svetovnemu položaju novo lice.

S strnoglavljem carja je padla ena zadnjih postojank avtokracije. Vse je pričakovalo, da bo tej katastrofi sledila kmalo druga katastrofa, namreč strnoglavljenje nemške in avstrijske avtokracije.

V tem smislu je ves demokratični svet z veseljem pozdravil rusko revolucijo kot znamenje oproščenja in kot velik korak v smeri proti demokratizaciji človeka sveta.

Zapadni svet v splošnem, to je krog starih kulturnih evropskih narodov z Ameriko vred, pa v tej svoji radosti ni pomislil na dejanske vzroke, ki so dovedli do strnoglavjenja carstva v Rusiji.

Ti narodi ter njih intelektualni zastopniki ne poznajo Rusije kot je, ter ne poznajo težnj ruskega naroda v splošnem, to je težnj ruskega mušika, ruskega proletarca in ruskega malega meščana.

Za zapadne narode je Rusija popolnoma drug svet, — nerazumljiv in nedostopen.

Tako je prišlo, da smo z začudenjem zasledovali potek ruske revolucije, ki se nam je zdel nepojmljiv ravno raditega, ker nismo poznali in še sedaj ne poznamo Rusije.

Vsi smo mislili, da je z odpravo carstva revolucija že končana in da se bo ruski narod preko noči izpremenil iz zatiranega, v največji duševni in materialni temi živčnega naroda v prosvitljen, kulturn in demokratičen narod, ki se je v isti noči iznebil tudi vseh svojih predsodkov, vse svoje vcepljene strahopetnosti in svoje nesamostalnosti, ki je posledica tisočletnega zatiranja brezobzirnega in tujega mojstra.

V tem smo se motili in z nami vred se je motil ves svet.

Videli smo, kako je padla vlada za vlado, kako so stopali v ozadje najbolj zmogni in domoljubni možje in kako so prihajali na površje vedno bolj ekstremni in radikalni elementi, ki so našli svoj višek v sedanjem režimu — boljševikov.

Ruski narod si je želel v prvi vrsti miru in kruha.

Pod mirom je razumel prenehanje sovražnosti ter povratek vojakov na domačo grudo, dočim je razumel pod kruhom razdelitev velikanskih ozemlj, ki so bila pred revolucijo v rokah krone, cerkve in veleposestev.

Za vse druga se ruski narod ni briga, ter se tudi ni briga za politične formule ter državno pravo, za obliko vlade, katero naj bi uveljavili v osvobodjeni Rusiji.

To pa je bilo tudi vzrok, da je dajal svojo zaslanbo vedno onim, ki so mu največ obljubljali in ki so brezobzirno izvedli zadnje konsekvence velikega socialnega boja.

Iz tega vzroka je tudi vrjel na stran vse one, glede katerih je prišel do prepričanja, da so nestalni, omahljivi ali nesposobni za rešitev velikih problemov ruskega javnega življenja.

Tako je bila strnoglavljena prva provizorična vlada dume, tako vlada zmernih socialistov s Kerenskijem na čelu, in tako bodo tudi v bodoče strnoglavljeni boljševiki, kakor hitro ne bodo mogli izvesti radikalnega programa, ki so ga zasnovali.

Ta izvajanja nam kažejo, da je potek ruske revolucije normalen v čisto določeni smeri, dasiravno drugim narodom neugoden in nepojmljiv z njih stališča.

Mirovni sklep z Nemčijo, odcepljenje številnih neruskih narodnosti in vstanovitve samostojnih dežel in držav na nekdanjem ruskem ozemlju, nima nikakega dejanskega stika z revolucijo ruskega naroda.

Kako bodo stvari v bodoče, in v kako razmerje z novo Rusijo bodo stopile te začasno odcepljene province, je stvar bodočnosti.

Vendar pa je vrjetno, da bo prišlo, če ne takoj, pa vsaj v doglednem času do federacije neodvisnih narodnostnih držav, obsegajoče vse velikansko ozemlje od Baltika pa do Tihkega oceana.

Takrat bo ruska revolucija dovršila svoje naloge in Josoga — svoj cilj.

Dopisi

000

Detroit, Mich.

Par besed o tukajšnjih razmerah. Dela je precej in izgleda, da ga bo še več. Ampak največ je vladno delo, kot na primer aeroplani, tovorni avtomobili itd. Največja tovarna bo Fordova ladje-delnica, kjer bodo izdelovali rušilce podmorskih čolnov. Izgovorili bodo po enega na dan. Kar je vojnege dela; imajo domačini prednost. Rojeni Nemci in Avstrijaki prav težko delo dobe.

Čudni se mi zde nekateri tukajšnji rojakov, ker so tako nehalni Ameriki. Nekateri so nevedni in ne razumejo politike v praksi. Tudi tukaj imamo slovenske boljševike. Ta socializem jim glavo meša, ker ga ne razumejo. Eni po cele mesece postopajo in zabavljajo čez ves svet. Menda se jim predobro godi ter pijače imajo preveč.

Rojakom bi svetoval, da bi bili bolj zavedni in da pomagajo Ameriki v boju proti zlemškemu in habsburškemu imperijalizmu, ne samo z besedami, temveč tudi z dejanji. Posebno Jugoslavlani in drugi Slovani bi morali pomagati Ameriki po svoji moči, ker Amerika je zadnje upanje, da se rojaki in v starem kraju otresajo kajzerjevega jarma.

Po 1. maju bo suho v Michiganu in jaz mislim, da bo to Slovenem in Slovonom dosti pomagalo.

Anton Janesich.

Mulberry, Kansas.

Na kratko hočem sporočiti nekoliko o tukajšnjih razmerah. V premošnjih delom vsak dan, zaslužek je pa odvisen od prostora in delave. Da bi si kdo mogel kaj prihraniti, na to ni niti misliti, kajti tudi pri nas je velika draginja.

Kansas je več let suha država, zato pa smo tako veseli, kadar kak rojak pride in prinese s seboj kaj "ta kratkega"; kar planemo po njem.

Za danes naj zadostuje, pa dragi kaj več. Pozdrav.

Josip Tratnik.

Great Falls, Mont.

Namenil sem se napisati nekoliko vrstic iz tukajšnje naselbine; bove kaj posebnega ne bom povedal, ali novosti le bodo za rojake izven našega mesta.

Tukajšnja rudotopilnica obratuje bolj pomaloma, toda nekaj obljublja, da bodo sedaj počeli bolj obratovati in bodo preskrbeli Strica Sama z bakrom, cincom in svinčcem, kar se bo največ moglo. Tukajšnja Smelter Co. tudi dela novo žičarno, v kateri bodo izdelovali le bakreno žico ter bo delalo od 50 do 75 ljudi dnevno; počela bo obratovati v maju ali juniju t. l. Če je kateri izmed rojakov več tega dela, se lahko tukaj zgleda in popraša za delo in ga mogoče dobi, za kar pa je vsak svoje sreče kovač. Dnevna plača za šurno delo je najmanjša \$4.50; deilo se dobi posebno sedaj na spomlad. Hrana in stanovanje se pa bolj težko dobi pri Slovenceh, ker ni velika slovenska naselbina ter se s tem nečje dosti pečati. Hrana se pa dobi pri drugorodcih od 30 do 40 dolarjev mesečno.

Mesto Great Falls šteje do 40 tisoč prebivalcev in je sredi farm, tako da 50 milj, najsiho na katero stran hoče, so največ same farme, na katerih je tudi mnogo Slovencev in Hrvatov. Eni so vzeli homesteade, drugi so si kupili že urejene farme in se skoraj vsi povaljajo s svojimi farmami. Vsak pravi: "Kesam se, ker nisem prej pustil smelter ali fabriko ter se podal na farmo, kjer sedaj brez skrbi živim in nimam nad seboj kaj priporogeli od tega uspeha. Če bi ameriški kongres omahoval tako, kot omahujejo mi, in bi rekel, da z vojnoarčevalnimi znamkami ne bomo nikdar nabrali milijona, potem ne bi bil dosegel tega, kar je že zdaj dosegel, kajti dalo se je teh znamk že za več milijonov dolarjev.

Prepiramo se zaradi kralja. Mi nečemo biti pod kranom, vladarjem, drugi pa zopet hočejo imeti; tretji pa samo gledajo in nič ne delajo. Na ta način ne pridemo nikamor. Nikdar ne pomislimo, da se delamo smešno. Ali res mislite, da bi ta peštica Slovencev v Ameriki res mogla postaviti okraj morja bodisi kralja ali pa republiko? Gotovo pa je, da si naš narod želi biti prost. Če mu bo dana prilika, da se sam odloči za svojo bodočnost, potem pa ne bo ni promet. Mostova bodeta stala približno \$500,000. Nova velika poslopja se gradijo neprenehoma, želijo biti popolnoma prost, kar

je mogoče le v svobodni republiki brez cesarja in kralja. Da se po eno uro. Ker je bil kaplan zelo nam pa posreči, da pridemo do strog, sem včasih, kadar nisem samoodločevanja, je pa naša dolž, popolnoma dobro znal krščanske, da delujemo za to z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago ter povsod pomagamo z dobrimi nasveti. Zato pa moramo biti edini mi ter moramo delovati na to, da postane narod popolnoma svoboden in ne samo polovično.

G. dr. Bogumil Vošnjak je rekel med drugim, da londonski odbor med drugim dela tudi za to, da bo vlada bodoče jugoslovanske države izšla iz ljudstva. Ljudstvo naj postavi vlado, ki mora biti z ljudstvom. Rekel je tudi, da deluje londonski odbor roko v roki s srbsko vlado, toda ni podloženo srbi vladi, pa tudi vlada ne njemu. To je zelo lepo, g. doktor, ampak dvomim, če je londonski odbor odločno povedal srbski vladi, da slovenski in hrvatski narod, ki sta bila zatirana toliko let, če se jima da prilika, da sama izbereta svojo bodočnost, najbrže ne bodeta hotela "svobodno" vlade pod kraljem ali pa cesarjem, ampak svobodno ljudsko vlado. Londonski odbor gotovo ni povedal srbski vladi, da zahteva za Slovence, Hrvat in Srbe združenje v jugoslovanski republiko. To bi na vsak način moral storiti, ako ima resne postene namene. Nikakor pa ne bi smel vsiljevati narodom neodvisne vlade pod kraljem.

Nekateri tudi ne morejo razumeti, da bi se mogli trije narodi združiti v eno skupino. Rojaki, glejte Združene države, kjer žive skoraj vsi narodi sveta in vlada je proti vsem enako pravična. Poglejmo Švico, v kateri žive trije različni narodi: Nemci, Francozi in Italijani, in vendar nam je švicarska republika vedno še vzor, kajti v njej ni narodnostnih prepričkov. Zakaj? Ker vsi trije narodi imajo enako svobodo, enako pravico. Zakaj bi se potem trije sorodni narodi ne mogli združiti v skupni državi pod ljudovlado? Zato moramo delati, da pride slovenski, hrvatski in srbski narod do samoodločevanja in potem ne dvomimo, da si bodo izvolili celotno svobodo v republiki in ne samo polovično pod kraljem.

Delujmo z vsemi močmi na to, da bo naš narod enkrat prost in svoboden, popolnoma svoboden in pustimo nepotrebna zabavljanja in pisarjenje po listih, kar nam mnogo škoduje in dela še večjo neslogo med nami. Bodimo edini ter delujmo v slogi za osvoboditev slovenskega, hrvatskega in srbskega naroda izpod avstrijsko-nemškega jarma.

Predsedniku SNZv. svetujem, da preneha s svojimi neutemeljenimi poročili v angleških listih, kar nam nikakor ne koristi, pač pa se nam tuji narodi posmehujejo. Upam, da se bo tudi v njegovi glavi enkrat zasukalo, da bo izprevidel, da se mora dati narodom svoboda samo brez kraljev in da je neumnost vsiljevati narodu kronanega vladarja.

Bojim se, da se je moj dopis le preveč raztegnil in da se bo moral še spoznati z uredniškimi skarjami, pa prosim še malo potrpljenja.

Ko smo se v dolgih zimskih večerih tiskali gorke peči, so nam bili najlepša zabava slovenski časopisi. Le ta presneti Glas Naroda nas je večkrat razvedl. Včasih se je kar po štiri dni mudil na potu, potem pa so prišli kar po trije in štirje enkrat. Včasih pa se je tudi pripetilo, da je ponedeljkova številka prehitela sobotno.

V šte. 44 sem bral razpravo o slovenskih organizacijah, šolah in domih. Priznam moram, da je dopisnik zadet pravo. Bodočnost nam je zagotovljena le, ako je naša mladina vzgojena v slovenskem duhu. Kdor pa je to razpravo prebral pazljivo, ta je takoj prišel na to, da pisec ni pred očmi obstoj slovenskih organizacij in slovenskega naroda, ampak samo obstoj duhovščine. Pisec namreč skozni in skozni priporoča slovenske katoliške šole, tu se namreč najlažje privede mladina na cerkev. Pisec pravi, da stariši ne marajo pošiljati svojih otrok v slovenske šole, ker se mora za pouk plačati, medtem ko so javne šole zastojne. Na tem je nekaj resnice, toda drugi stariši zopet ne marajo pošiljati otrok v slovenske šole zato, ker se tam polaga prevelika važnost na krščanski nauk, v drugih predmetih, ki so za življenje bolj potrebni, pa se le malo in površno poučujejo. Do šole, v katero sem jaz zahajal, ima odrasčen človek poldrugo uro hoda, otrok more torej hoditi tri ure. Ker sem bil oddaljen, sem zahajal v šolo čezno od toržih in petih. Krščanski

nauk se je poučeval vsak petek ki brez cesarja in kralja. Da se po eno uro. Ker je bil kaplan zelo nam pa posreči, da pridemo do strog, sem včasih, kadar nisem samoodločevanja, je pa naša dolž, popolnoma dobro znal krščanske, da delujemo za to z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago ter povsod pomagamo z dobrimi nasveti. Zato pa moramo biti edini mi ter moramo delovati na to, da postane narod popolnoma svoboden in ne samo polovično.

G. dr. Bogumil Vošnjak je rekel med drugim, da londonski odbor med drugim dela tudi za to, da bo vlada bodoče jugoslovanske države izšla iz ljudstva. Ljudstvo naj postavi vlado, ki mora biti z ljudstvom. Rekel je tudi, da deluje londonski odbor roko v roki s srbsko vlado, toda ni podloženo srbi vladi, pa tudi vlada ne njemu. To je zelo lepo, g. doktor, ampak dvomim, če je londonski odbor odločno povedal srbski vladi, da slovenski in hrvatski narod, ki sta bila zatirana toliko let, če se jima da prilika, da sama izbereta svojo bodočnost, najbrže ne bodeta hotela "svobodno" vlade pod kraljem ali pa cesarjem, ampak svobodno ljudsko vlado. Londonski odbor gotovo ni povedal srbski vladi, da zahteva za Slovence, Hrvat in Srbe združenje v jugoslovanski republiko. To bi na vsak način moral storiti, ako ima resne postene namene. Nikakor pa ne bi smel vsiljevati narodom neodvisne vlade pod kraljem.

Nekateri tudi ne morejo razumeti, da bi se mogli trije narodi združiti v eno skupino. Rojaki, glejte Združene države, kjer žive skoraj vsi narodi sveta in vlada je proti vsem enako pravična. Poglejmo Švico, v kateri žive trije različni narodi: Nemci, Francozi in Italijani, in vendar nam je švicarska republika vedno še vzor, kajti v njej ni narodnostnih prepričkov. Zakaj? Ker vsi trije narodi imajo enako svobodo, enako pravico. Zakaj bi se potem trije sorodni narodi ne mogli združiti v skupni državi pod ljudovlado? Zato moramo delati, da pride slovenski, hrvatski in srbski narod do samoodločevanja in potem ne dvomimo, da si bodo izvolili celotno svobodo v republiki in ne samo polovično pod kraljem.

Delujmo z vsemi močmi na to, da bo naš narod enkrat prost in svoboden, popolnoma svoboden in pustimo nepotrebna zabavljanja in pisarjenje po listih, kar nam mnogo škoduje in dela še večjo neslogo med nami. Bodimo edini ter delujmo v slogi za osvoboditev slovenskega, hrvatskega in srbskega naroda izpod avstrijsko-nemškega jarma.

Predsedniku SNZv. svetujem, da preneha s svojimi neutemeljenimi poročili v angleških listih, kar nam nikakor ne koristi, pač pa se nam tuji narodi posmehujejo. Upam, da se bo tudi v njegovi glavi enkrat zasukalo, da bo izprevidel, da se mora dati narodom svoboda samo brez kraljev in da je neumnost vsiljevati narodu kronanega vladarja.

Bojim se, da se je moj dopis le preveč raztegnil in da se bo moral še spoznati z uredniškimi skarjami, pa prosim še malo potrpljenja.

Ko smo se v dolgih zimskih večerih tiskali gorke peči, so nam bili najlepša zabava slovenski časopisi. Le ta presneti Glas Naroda nas je večkrat razvedl. Včasih se je kar po štiri dni mudil na potu, potem pa so prišli kar po trije in štirje enkrat. Včasih pa se je tudi pripetilo, da je ponedeljkova številka prehitela sobotno.

V šte. 44 sem bral razpravo o slovenskih organizacijah, šolah in domih. Priznam moram, da je dopisnik zadet pravo. Bodočnost nam je zagotovljena le, ako je naša mladina vzgojena v slovenskem duhu. Kdor pa je to razpravo prebral pazljivo, ta je takoj prišel na to, da pisec ni pred očmi obstoj slovenskih organizacij in slovenskega naroda, ampak samo obstoj duhovščine. Pisec namreč skozni in skozni priporoča slovenske katoliške šole, tu se namreč najlažje privede mladina na cerkev. Pisec pravi, da stariši ne marajo pošiljati svojih otrok v slovenske šole, ker se mora za pouk plačati, medtem ko so javne šole zastojne. Na tem je nekaj resnice, toda drugi stariši zopet ne marajo pošiljati otrok v slovenske šole zato, ker se tam polaga prevelika važnost na krščanski nauk, v drugih predmetih, ki so za življenje bolj potrebni, pa se le malo in površno poučujejo. Do šole, v katero sem jaz zahajal, ima odrasčen človek poldrugo uro hoda, otrok more torej hoditi tri ure. Ker sem bil oddaljen, sem zahajal v šolo čezno od toržih in petih. Krščanski

nauk se je poučeval vsak petek ki brez cesarja in kralja. Da se po eno uro. Ker je bil kaplan zelo nam pa posreči, da pridemo do strog, sem včasih, kadar nisem samoodločevanja, je pa naša dolž, popolnoma dobro znal krščanske, da delujemo za to z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago ter povsod pomagamo z dobrimi nasveti. Zato pa moramo biti edini mi ter moramo delovati na to, da postane narod popolnoma svoboden in ne samo polovično.

G. dr. Bogumil Vošnjak je rekel med drugim, da londonski odbor med drugim dela tudi za to, da bo vlada bodoče jugoslovanske države izšla iz ljudstva. Ljudstvo naj postavi vlado, ki mora biti z ljudstvom. Rekel je tudi, da deluje londonski odbor roko v roki s srbsko vlado, toda ni podloženo srbi vladi, pa tudi vlada ne njemu. To je zelo lepo, g. doktor, ampak dvomim, če je londonski odbor odločno povedal srbski vladi, da slovenski in hrvatski narod, ki sta bila zatirana toliko let, če se jima da prilika, da sama izbereta svojo bodočnost, najbrže ne bodeta hotela "svobodno" vlade pod kraljem ali pa cesarjem, ampak svobodno ljudsko vlado. Londonski odbor gotovo ni povedal srbski vladi, da zahteva za Slovence, Hrvat in Srbe združenje v jugoslovanski republiko. To bi na vsak način moral storiti, ako ima resne postene namene. Nikakor pa ne bi smel vsiljevati narodom neodvisne vlade pod kraljem.

Nekateri tudi ne morejo razumeti, da bi se mogli trije narodi združiti v eno skupino. Rojaki, glejte Združene države, kjer žive skoraj vsi narodi sveta in vlada je proti vsem enako pravična. Poglejmo Švico, v kateri žive trije različni narodi: Nemci, Francozi in Italijani, in vendar nam je švicarska republika vedno še vzor, kajti v njej ni narodnostnih prepričkov. Zakaj? Ker vsi trije narodi imajo enako svobodo, enako pravico. Zakaj bi se potem trije sorodni narodi ne mogli združiti v skupni državi pod ljudovlado? Zato moramo delati, da pride slovenski, hrvatski in srbski narod do samoodločevanja in potem ne dvomimo, da si bodo izvolili celotno svobodo v republiki in ne samo polovično pod kraljem.

Delujmo z vsemi močmi na to, da bo naš narod enkrat prost in svoboden, popolnoma svoboden in pustimo nepotrebna zabavljanja in pisarjenje po listih, kar nam mnogo škoduje in dela še večjo neslogo med nami. Bodimo edini ter delujmo v slogi za osvoboditev slovenskega, hrvatskega in srbskega naroda izpod avstrijsko-nemškega jarma.

Predsedniku SNZv. svetujem, da preneha s svojimi neutemeljenimi poročili v angleških listih, kar nam nikakor ne koristi, pač pa se nam tuji narodi posmehujejo. Upam, da se bo tudi v njegovi glavi enkrat zasukalo, da bo izprevidel, da se mora dati narodom svoboda samo brez kraljev in da je neumnost vsiljevati narodu kronanega vladarja.

Bojim se, da se je moj dopis le preveč raztegnil in da se bo moral še spoznati z uredniškimi skarjami, pa prosim še malo potrpljenja.

Ko smo se v dolgih zimskih večerih tiskali gorke peči, so nam bili najlepša zabava slovenski časopisi. Le ta presneti Glas Naroda nas je večkrat razvedl. Včasih se je kar po štiri dni mudil na potu, potem pa so prišli kar po trije in štirje enkrat. Včasih pa se je tudi pripetilo, da je ponedeljkova številka prehitela sobotno.

V šte. 44 sem bral razpravo o slovenskih organizacijah, šolah in domih. Priznam moram, da je dopisnik zadet pravo. Bodočnost nam je zagotovljena le, ako je naša mladina vzgojena v slovenskem duhu. Kdor pa je to razpravo prebral pazljivo, ta je takoj prišel na to, da pisec ni pred očmi obstoj slovenskih organizacij in slovenskega naroda, ampak samo obstoj duhovščine. Pisec namreč skozni in skozni priporoča slovenske katoliške šole, tu se namreč najlažje privede mladina na cerkev. Pisec pravi, da stariši ne marajo pošiljati svojih otrok v slovenske šole, ker se mora za pouk plačati, medtem ko so javne šole zastojne. Na tem je nekaj resnice, toda drugi stariši zopet ne marajo pošiljati otrok v slovenske šole zato, ker se tam polaga prevelika važnost na krščanski nauk, v drugih predmetih, ki so za življenje bolj potrebni, pa se le malo in površno poučujejo. Do šole, v katero sem jaz zahajal, ima odrasčen človek poldrugo uro hoda, otrok more torej hoditi tri ure. Ker sem bil oddaljen, sem zahajal v šolo čezno od toržih in petih. Krščanski

nauk se je poučeval vsak petek ki brez cesarja in kralja. Da se po eno uro. Ker je bil kaplan zelo nam pa posreči, da pridemo do strog, sem včasih, kadar nisem samoodločevanja, je pa naša dolž, popolnoma dobro znal krščanske, da delujemo za to z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago ter povsod pomagamo z dobrimi nasveti. Zato pa moramo biti edini mi ter moramo delovati na to, da postane narod popolnoma svoboden in ne samo polovično.

G. dr. Bogumil Vošnjak je rekel med drugim, da londonski odbor med drugim dela tudi za to, da bo vlada bodoče jugoslovanske države izšla iz ljudstva. Ljudstvo naj postavi vlado, ki mora biti z ljudstvom. Rekel je tudi, da deluje londonski odbor roko v roki s srbsko vlado, toda ni podloženo srbi vladi, pa tudi vlada ne njemu. To je zelo lepo, g. doktor, ampak dvomim, če je londonski odbor odločno povedal srbski vladi, da slovenski in hrvatski narod, ki sta bila zatirana toliko let, če se jima da prilika, da sama izbereta svojo bodočnost, najbrže ne bodeta hotela "svobodno" vlade pod kraljem ali pa cesarjem, ampak svobodno ljudsko vlado. Londonski odbor gotovo ni povedal srbski vladi, da zahteva za Slovence, Hrvat in Srbe združenje v jugoslovanski republiko. To bi na vsak način moral storiti, ako ima resne postene namene. Nikakor pa ne bi smel vsiljevati narodom neodvisne vlade pod kraljem.

Nekateri tudi ne morejo razumeti, da bi se mogli trije narodi združiti v eno skupino. Rojaki, glejte Združene države, kjer žive skoraj vsi narodi sveta in vlada je proti vsem enako pravična. Poglejmo Švico, v kateri žive trije različni narodi: Nemci, Francozi in Italijani, in vendar nam je švicarska republika vedno še vzor, kajti v njej ni narodnostnih prepričkov. Zakaj? Ker vsi trije narodi imajo enako svobodo, enako pravico. Zakaj bi se potem trije sorodni narodi ne mogli združiti v skupni državi pod ljudovlado? Zato moramo delati, da pride slovenski, hrvatski in srbski narod do samoodločevanja in potem ne dvomimo, da si bodo izvolili celotno svobodo v republiki in ne samo polovično pod kraljem.

Delujmo z vsemi močmi na to, da bo naš narod enkrat prost in svoboden, popolnoma svoboden in pustimo nepotrebna zabavljanja in pisarjenje po listih, kar nam mnogo škoduje in dela še večjo neslogo med nami. Bodimo edini ter delujmo v slogi za osvoboditev slovenskega, hrvatskega in srbskega naroda izpod avstrijsko-nemškega jarma.

Predsedniku SNZv. svetujem, da preneha s svojimi neutemeljenimi poročili v angleških listih, kar nam nikakor ne koristi, pač pa se nam tuji narodi posmehujejo. Upam, da se bo tudi v njegovi glavi enkrat zasukalo, da bo izprevidel, da se mora dati narodom svoboda samo brez kraljev in da je neumnost vsiljevati narodu kronanega vladarja.

Bojim se, da se je moj dopis le preveč raztegnil in da se bo moral še spoznati z uredniškimi skarjami, pa prosim še malo potrpljenja.

Ko smo se v dolgih zimskih večerih tiskali gorke peči, so nam bili najlepša zabava slovenski časopisi. Le ta presneti Glas Naroda nas je večkrat razvedl. Včasih se je kar po štiri dni mudil na potu, potem pa so prišli kar po trije in štirje enkrat. Včasih pa se je tudi pripetilo, da je ponedeljkova številka prehitela sobotno.

V šte. 44 sem bral razpravo o slovenskih organizacijah, šolah in domih. Priznam moram, da je dopisnik zadet pravo. Bodočnost nam je zagotovljena le, ako je naša mladina vzgojena v slovenskem duhu. Kdor pa je to razpravo prebral pazljivo, ta je takoj prišel na to, da pisec ni pred očmi obstoj slovenskih organizacij in slovenskega naroda, ampak samo obstoj duhovščine. Pisec namreč skozni in skozni priporoča slovenske katoliške šole, tu se namreč najlažje privede mladina na cerkev. Pisec pravi, da stariši ne marajo pošiljati svojih otrok v slovenske šole, ker se mora za pouk plačati, medtem ko so javne šole zastojne. Na tem je nekaj resnice, toda drugi stariši zopet ne marajo pošiljati otrok v slovenske šole zato, ker se tam polaga prevelika važnost na krščanski nauk, v drugih predmetih, ki so za življenje bolj potrebni, pa se le malo in površno poučujejo. Do šole, v katero sem jaz zahajal, ima odrasčen človek poldrugo uro hoda, otrok more torej hoditi tri ure. Ker sem bil oddaljen, sem zahajal v šolo čezno od toržih in petih. Krščanski

nauk se je poučeval vsak petek ki brez cesarja in kralja. Da se po eno uro. Ker je bil kaplan zelo nam pa posreči, da pridemo do strog, sem včasih, kadar nisem samoodločevanja, je pa naša dolž, popolnoma dobro znal krščanske, da delujemo za to z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago ter povsod pomagamo z dobrimi nasveti. Zato pa moramo biti edini mi ter moramo delovati na to, da postane narod popolnoma svoboden in ne samo polovično.

Rad bi izvedel za svojega brata JOHNA SLAK. Pred tremi leti sva bila skupaj v Canadi, sedaj pa ne vem za njegov naslov. Če kdo rojakov ve, ga prosim, da mi ga naznani, ako pa sam čita, naj se mi oglasi na naslov: Martin Slak, Box 206, Slovan, Pa. (16-19-3)

Rad bi izvedel, kje se nahajajo moji prijatelji: FRANK PUGELJ, FRANK GOLE, JOŽEF REPOVS in JOHN SOMRAK; vsi omenjeni so doma iz vasi Velkav, pošta Mirna peč na Dolenskem. Ako kateri izmed vas čita ta oglas, naj mi piše na naslov: Martin Čanžal, Box 273, Frontena, Kansas. (16-19-3)

Pozor, rojaki v ujetništvu! Rada bi izvedela za svoja

Kratka zgodovina Poljakov.

000

Moskva je prišla vsi ed tega naravno do velikega boja s Poljsko, boj se je vlekel stoletja, — naprej za litevsko zemljo, nato za rusko in naposled za pravo Poljsko — in za Poljake vedno z nesrečnimi posledicami, tako da je slednjič vsled notranje desorganizacije Poljske prišlo do trojne delitve poljske države l. 1772, 1793 in 1795.

To je učinkovalo zelo neugodno na razvoj poljske narodnosti. S tem so bile pokončane poljske osvobodilne, posebej prejšnja poljska kolonizacija ruskih kraljev; da, države, ki so si razdelile poljsko državo, so imele do nekake časa neposreden in očividni namen, odstraniti s sveta tudi poljski narod — in samo velika življenska moč velike tradicije iz minulosti in velike ideje za bodočnost so ga održale in še več — celo okrepile, tako da so nasprotniki vsaj deloma popustili svoje nade.

Boj, ki ga je bojevala poljska narodnost za svojo eksistenco od časa razpada poljske države, ki je bil zelo težek in se bje — še danes, posebno na nemški fronti.

Ko je dunajski kongres leta 1815 popravil razdelitev s tem, da je pripojil Rusiji varšavsko vojvodino — kongresovko — je bila Poljakom zagotovljena rešitev narodnosti in samouprava. Dobili so jo sicer v začetku, toda od leta 1830 je nastal preobrat.

Varšavska revolucija je bila krvavo potlačena in protipoljska reakcija, ki je nastala sicer na Ruskem že pred tem, je pridobila moči in kmalu po tem je završila nova nesrečna vstaja leta 1863 ponižanje in sužnost poljskega naroda.

Sedaj je zavladala rusifikacija v polnem toku in moral je priti šele od drugod velik udarec za vladin sistem, — za Rusko nesrečna japonska vojna leta 1904—5, — da je lahko zavel tudi po poljskih njivah svobodnejši zrak in da je bilo vsled otvoritve konstitucionalnega parlamenta Poljakom mogoče stopiti pred ruski narod in vlado s svojimi željami, ki se bodo v doglednem času — ako bog da — v okviru ruske države spoštile.

Slabše pa je na Pruskem.

Tu vidimo predvsem od leta 1775 novo, silno nemško kolonizacijo na poljskem ozemlju (glavno proti Noteči), toda tudi tam je nastal po varšavski revoluciji leta 1830 v liberalnejšem oziru obrat, katerega cilj bi naj bila — složna germanizacija poljskega življa.

Revolucijski poskus leta 1846 in revolucija leta 1848 sta ta obrat še bolj utrdila, dasi v začetku niso rabili nasilnih in krutih sredstev.

Pruska vlada je menila, da Poljaki počasi, toda gotovo ginejo. Šele od leta 1870, ko je ljudsko štetje pokazalo ravno nasprotno, je začel Bismarck novi kurs, ki je skušal nasilno zatreti poljsko narodnost in v katerem so se rabila najostrejša sredstva.

V Rusiji se je godilo Poljakom hudo, — toda do takih nasilnih in rafiniranih sredstev, po kakršnih je segla pruska vlada, v Rusiji vendarle ni prišlo.

Tega, česar se dosedaj ni lotil nobeden narod napram drugemu, so se lotili Nemci napram Poljakom: poskusili so se polastiti zemlje celega naroda s posebnim zakonom, ki je dajal vladi na razpolago sto milijonov za nakup — poljskih zemljišč in za naseljevanje nemških kolonij.

Hvala Bogu, vsi ti poskusi so se dosedaj ponesrečili, vsaj uspehi se daleč ne dajo primerjati žrtvam, ki so se storile in upajmo, da se bo tudi novi poskus, ki ga je vlada pripravila v začetku leta 1908, končal kakor prejšnji, da se bo nasilje nemških hakatistov razbilo ob odporu in moči naroda.

Seveda ostane usoda poznanskih in šlezkih Poljakov težka in ni nade za zboljšanje — in dasi je minister Armin leta 1907 za javnost priznal, da Poljakov ni mogoče pomesti in da na to ne misli, — vendar se ta namera lahko opazi na cilju, ki ga Prusko neutrudno zasleduje.

In uspešnost boja tri in pol mil. duš s 60 milijoni si je težko predstavljati v rožnatih barvah...

V resnici napreduje germanizacija tudi na Mazovskem, Šlezkem in Poznanjskem, dasi na nekaterih mestih Poljaki zmagujejo.

Najboljše se godi Poljakom v Avstriji.

Tu je od šestdesetih let minulega stoletja po dunajski vladi odpravljen stari germanizacijski sistem in poljska narodnost se razvija ne le popolnoma svobodno, — ampak ima tudi močan vpliv na usodo vse države in drugih narodnosti.

Deklaracija neodvisnosti in nje datum.

PROGLASITEV NEODVISNOSTI NI BILA PODPISANA DNE 4. JULIJA 1776, TEMVEČ ŠTIRI TEDNE POZNEJE. — POSEBNOST AMERIŠKE ZGODOVINE, POVZROČENA PO NEKI SLAVNI SLIKI.

Eden najbolj trajno vzdržujočih se zmot naroda Združenih držav je mnenje, da se je deklaracija neodvisnosti "podpisala" dne 4. julija 1776. Priprosta dejstva glede deklaracije ter nato sledečega podpisovanja se izjave so naslednja:

— Thomas Jefferson je bil načelnik podkomiteja, ki je bil imenovan, da sestavi to izjavo. Ostali člani tega komiteja so bili Roger Sherman, Robert Livingston, Benjamin Franklin in John Adams.

Dne 2. julija 1776 je predložil Mr. Jefferson kot načelnik tega komiteja Kongresu poročilo tega komiteja. On sam je napravil s svojo lastno roko "lepo kopijo" tega spisa. Poročilo se je sprejelo ter debatiralo o njem celi dan in večera naslednjega dne, — to je 3. julija, — in sicer v mračnem vročem vremenu ter se je dodalo več amandmentov, brisalo odstavke ter jih nadomestilo z drugimi.

Konečno, dne 4. julija, je bila deklaracija, popravljena in preosnovana, ugodna za glasovanje. Predsednik Kongresa, John Hancock, je stavil tozadevno vprašanje na približno slšni način kot se ga stavi danes. Rekel je: — Uradnik bo prečital imenik glode predloga, da se ga sprejme. — Uradnik je prečital imenik ter je vsak

izmed navzočih odgovoril z: "Aye". — Nato je objavil predsednik, da se je deklaracija sprejela. Nikakega podpisovanja ni bilo isti dan od nobenega člana Kongresa, razven da sta predsednik in tajnik podpisala zapisnik seje Kongresa, ki je vseboval poleg deklaracije še druge stvari. Tak podpis od strani predsednika in tajnika, če se sploh vrši, je ves podpis, ki se ga zahteva po navadi v kaki zakonodajni zbornici. Bilo je šele 8. julija, ko se je deklaracija naglas in slovesno prečitale javnosti, a takrat se ni objavilo nikakih imen o nih, ki so glasovali zanjo.

Dne 19. julija, to je petnajst dni pozneje, je Kongres odredil, naj se dognant lepo poveča na pergamentu, z naslovom: — Soglasna izjava trinajstih združenih držav Amerike" in da naj ta povečani dokument podpisje vsak član Kongresa.

To se je tudi zgodilo. Bilo je dne 2. avgusta, ko je večina članov stavila svoj podpis na ta pergament. Večje število je podpisalo pozneje. Sedem onih, ki so bili člani dne 4. julija, pa sploh ni podpisalo dokumenta. Njih imena so: Clinton, Alsop, R. Livingston, Wisner, Willing, Humphreys in Rogers.

Njih termini so medtem ugasnili in novi člani so stopili na njih mesta. Imena onih sedmih, i so podpisali, ne da bi glasovali za deklaracijo, so Thorton, Williams, Rush, Clymer, Taylor in Rose.

Večji del splošne zmote glede datuma "podpisovanja" je najbrž povzročila slika "Proglasenje neodvisnosti", katero sliko je naslikal za Kongres John Trumbull, jo dovršil leta 1818, nakar se jo je razobesila v rotundi Kapitola v Washingtonu, kjer se nahaja še danes.

Na milijone kopij te slike se je spravilo med ljudi od strani založnikov magazinov ter izdajateljev časopisov. Razven "Preko-račenja Delaware reke" je to morda najbolj znana slika v celi Ameriki.

Čudno, a resnično pa je kljub temu, da masa naroda, vključno z uredniki, ni natančno premetila slike. Slika kaže podkomitej petih, ki stoji pri mizi predsednika in Jeffersona, ki govori ter drži v svoji roki papir, očividno pojasnjuje vsebino deklaracije predsedniku Kongresa. Nihče ne podpisuje nobene stvari. Gosje pero, ki ni moči z tintnika, je le okrasek.

Kljub vsej jasnosti slike in jasnega naslova, katerega je dal slikar tej sliki, so graverji že zgodaj pričeli izpreminjati naslov. Harpers Weekly je dne 3. julija 1858 prinesel reprodukcijo slike na celi strani z naslovom: — Podpis deklaracije neodvisnosti. — Urednik je najbrže dobil ta naslov iz kakke prejšnje izdaje te slike, natisnjene v kaki bolski knjigi. Še celo sedaj se tiska šolske knjige, ki kažejo to sliko z naslovom "Podpisovanje" in številni naši vodilni listi ponatiskujejo sliko z neprimerno označbo "Podpisovanje".

Trumbull-ova slika je v resnici le "Proglasitev neodvisnosti", kajti podpisalo se je tozadevni dokument šele 2. avgusta 1776.

Laško bojišče.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on March 16, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Rim, Italija, 15. marca. — Včeraj je naš ožen dogel sovražno taborišče na obronku Col della Beretta. Sovražne ogleduske čete so biel pregnane vzhodno od Monte Cristallo, južno od Stillskega per-laza, v okolici Tonale in vzhodno od Gardskega jezera. V dolini A-stice je prišlo do spopadov med patrolami; sovražnik je bil povsed obložen. Blizu Fener so Francozi prizidali prednji sovražni črti ve-like izgrube.

Dunaj, Avstrija, 15. marca. — Laške postojanke na Monte Pa-subio so bile večerj razstreljene z uničevalnim učinkom in v velikem obsegu. Naši oddelki so zasedli razvaline.

Vzhodno bojišče.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on March 16, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Dunaj, Avstrija, 15. marca. — Rumunci so izpraznili zadnji kos avstrijskega ozemlja. Vzhodna me-ja monarhije je po dveh tednih bo-jih zopet popolnoma prosta.

Vstavljeni Amerikanci.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on March 16, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Washington, D. C., 14. marca. — Državni departement je danes pre-batiralo na obronku Col della Be-rette, da je bilo po nemški oku-paciji ujetih več Amerikancev, ki so na nevtral ladi odpotovali iz Finske. Državni urad je tudi izve-del, da finska rdeča garda drži v Bjoerneborgu 25 Amerikancev, ki so odpotovali iz Helsingforsa.

Rusko-ukrajinska pogajanja.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on March 16, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Amsterdam, Nizozemsko, 15. marca. — Dunajsko poročilo na berlinsko "Vossische Zeitung" pravi, da so se v Kijevu pričela mirovna pogajanja med Rusijo in Ukrajinco. Ukrajinska Rada se bo v kratkem sestala k zasledanju, da o-dobri mirovne pogodbo s central-nimi državami.

Naši zastopniki.

kateri so pooblaščen pobirati naroč-nino za dnevnik "Glas Naroda". Naroč-nina za "Glas Naroda" je: za celo leto \$3.50, za pol leta \$2.00 in za četrt leta \$1.00. Vsak zastopnik izda potrdilo

za svoto, katero je prejel in jlj ro-ja-kom priporočajo.

San Francisco, Cal.: Jakob Lovšin.

Denver, Colo.: Louis Andolshek in Frank Skrabec.

Leadville, Colo.: John Hočevar.

Fueblo, Colo.: Peter Culig, John

Germ, Frank Janesh in A. Kočevar.

Salida, Colo. in okolica: Louis

Costello.

Somerset, Colo.: Math. Kernely.

Clinton, Ind.: Lambert Bolskar.

Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.

Aurora, Ill.: Jernej B. Verbič.

Chicago, Ill.: Jos. Bostich, Jos. Blush

in Frank Jurjovec.

Joliet, Ill.: Frank Bamlich, Frank

Laurich in John Zalelet.

La Salle, Ill.: Matija Komp.

Livingston, Ill.: Mih. Cirar.

Mascoutah, Ill.: Fr. Augustin.

Nocomis, Ill. in okolica: Math.

Galshek.

North Chicago, Ill. in okolica: Anton

Kobal in Math. Ogrin.

So. Chicago, Ill.: Frank Černe.

Springfield, Ill.: Matija Barborič.

Waukegan, Ill. in okolica: Math.

Ogrin in Frank Petkovšek.

Cherokee, Kans.: Frank Režisnik.

Franklin, Kans. in okolica: Frank

Leskovic.

Kansas City, Kans.: Geo. Bajuk in

Peter Schneller.

Ringo, Kans.: Mike Pencil.

Kittimiller, Md. in okolica: Frank

Vodopivec.

Baltic, Mich.: M. D. Likovich.

Calumet, Mich. in okolica: M. F.

Kobe, Martin Rade in Pavel Shaltz.

Chisholm, Minn.: Frank Gorže, Jak.

Petrich.

Ely, Minn. in okolica: Ivan Gouže,

Jos. J. Peschel, Anton Poljanec in Louis

M. Perušek.

Eveleth, Minn.: Louis Govže in Jurij

Kltze.

Gilbert, Minn. in okolica: L. Vesel.

Hibbing, Minn.: Ivan Pouše.

Virginia, Minn.: Frank Hrovatich.

St. Louis, Mo.: Mike Grabrian.

Klein, Minn.: Gregor Zobec.

Great Falls, Mont.: Math. Urin.

Roundup, Mont.: Tomaž Paulin.

Gorvanda, N. Y.: Karl Sterniša.

Little Falls, N. Y.: Frank Gregorka.

Barborton, O. in okolica: Math.

Kramar.

Bridgeport, O.: Michael Kočevar.

Collinswood, O.: Math. Slapnik.

Cleveland, O.: Frank Sakser, Jakob

Debeve, Chas. Karlinger, Frank Meh

in Jakob Resnik.

Lorain, O. in okolica: Louis Balant

in J. Kumsa.

Niles, O.: Frank Kogovšek.

Youngstown, O.: Anton Kikelj.

Oregon City, Oreg.: M. Justin in J.

Misley.

Allegheny, Pa.: M. Klarich.

Ambridge, Pa.: Frank Jakše.

Besemer, Pa.: Louis Hribar.

Broughton, Pa. in okolica: Anton

Ipavec.

Burdine, Pa. in okolica: John

Jakoblich, Z. Jakabe, Klarich Mat., I.

A. Justin in Valentin Marčina.

Slovensko Republikansko Združenje.

SEDEŽ V CHICAGO, ILL.

Izviševalni odbor:

Frank Bostich, Filip Godina, Frank Kerže, Martin V. Konda, Ebin Kristan, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

Nadzorni odbor:

Ludvik Benedik, Matt Petrovič, Frank Veranič.

Centralni odbor:

John Ermene, Ivan A. Kaker, Ivan Kušar, Anton Motz, Frank Mravlj, Jacob Muha, Matt Pogorelec, John Rozel, Joseph Stobaj, Frank Sava, Frank Udovich, Andrew Vidrich, Stefan Zabrie, Leo Zakrajšek, Anton Zlogar.

(OPOMBA. — Zastopniki organizacij in listov, ki se dozdaž še se niso priglasili, postanejo člani centralnega odbora, čim se pravilno prijavijo in izjavijo, da se strinjajo s temeljnimi načeli S. R. Z. — Naslov za pisma in denarne pošiljate je sledeči: Anton J. Terbovec, P. O., No. 1, Cicero, Ill.)

IX. IZKAZ PRISPEVKOV ZA S. R. Z.

Krajevna organizacija S. R. Z. v Clevelandu, O., \$50.00. — Krajevna organizacija S. R. Z. v Chicagu, Ill., \$100.00. — Frank Milavec, Black Diamond, Wash., \$1.00. — Joseph Glavin, Vandling, Pa., \$1.15. — John Zeleznikar, Salida, Colo., \$2.50. — Thom. Rezen, Cleveland, O., \$4.50. — Mike Kobal, Eveleth, Minn., \$5.50. — Jacob Istenič, E. Palestine, O., \$4.50. — Dr. V. Boj, St. 53 S. N. P. J., Collinwood, O., \$10.00. — J. Kumsel, Ely, Minn., 50c. — John Resinovič, Collinwood, O., \$8.35. — J. Barbič, Cleveland, O., \$1.00. — Frank Žagar, Terre Haute, Ind., \$1.00. — Dr. Javornik, St. 160 S. N. P. J., 90c. — Joseph Pavšek, Forest City, Pa., \$3.30. — Krajevna organizacija S. R. Z. v Kenasha, Wis., \$34.30. — Mike Zugelj, Murray, Utah, \$3.65. — John Blažič, Aurora, Ill., \$3.30.

Anton J. Terbovec, tajnik.

Demšar. Canonsburg, Pa.: John Koklich. Canonsburg, Pa.: Ivan Pajk, Vid. Kovanshek. Claridge, Pa.: Anton Jerina in Ant. Kosoglov. Export, Pa.: Louis Supančič. Forest City, Pa. Mat. Kamin in Fr. Leben. Farrell, Pa.: Anton Valentinčič. Greensburg, Pa. in okolica: Frank Novak. Hostetter, Pa. in okolica: Frank Jordan. Imperial, Pa.: Val. Petermel, box 172. Johnstown, Pa.: Frank Gabrenja in John Polanc. Luzerne, Pa. in okolica: Anton Osolnik. Manor, Pa. in okolica: Fr. Demšar. Moon Run, Pa.: Frank Maček in Fr. Podmilšek. Pittsburgh, Pa. in okolica: U. B. Jakoblich, Z. Jakabe, Klarich Mat., I. A. Justin in Valentin Marčina.

Vestno zdravilo dela čudeže.

Trinerjeva zdravila uživajo že 30 let nenavadno zaupanje. — In to čisto po pravici, kajti vestnost izdelovalca dobiva zaupanje in poslošenje pri kupcih. Zdaž je bilo potreba nekoliko zvišati cene. — Mi smo se dolgo časa zoperstavliali naraščanju cen vseh potrebnih in razpoložljivih, toda novi vojni davki so nas prisilili nekoliko zvišati cene. — Vsak prijatelj Trinerjevih zdravil bo izprevidel, da mora tudi lekarnar plačati več, če smo mi prisiljeni plačati več in da se temu na noben način ni mogoče izogniti. — Toda izvrstna kakovost in pristnost Trinerjevih zdravil bo v polni meri zadostila vsakega od-jemalca.

TRINER-JEV ameriški Elixir grenkega vina

ima vsled tega tako izvrstne uspehe, ker potroča, da izgubi bolezen svoje izvore. Devetdeset odstotkov vseh boleznih ima izvor v želodcu. Trinerjev Ameriški Elixir očisti želodec in odstrani iz črev vse za-ostale stvari ter strupene substance, ki so izvor uničujočih bacilov, ter uničujejo redno delovanje črev. V Trinerjevem zdravilu ni nobene kemikalije, pač pa samo izvrstna grenka zdravilna zelišča in rdeče vino. Pri zaprtju, neprebavi, glavobolu, migreni, nervoznosti, splošni oslabelosti ter pri posebnih želodčnih slabostih, pri premeni življenja žensk ali pri majhnarjih in drugih delavcih, ki vdihavajo pline, se bo vsakdo lahko prepričal o učinkoviti vrednosti tega zdravila.

V vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

prodre vedno v pravi sedež bolezni in vsled tega je pri revmatizmu, nevralgiji, revmatičnih boleznih, okorelosti udov itd. njegova pomoč hitra in uspešna. Nadalje je tudi izvrstno sredstvo proti izvinjenju, aspetosti, oklekanju itd. in po vdrgavanju mišic, po kopeli nog od-strani vso utrujenost. V vseh lekarnah.

TRINER-JEV ANTIPURIN je zelo uspešno in pomirjujoče anti-septično sredstvo za splošno notranjo uporabo. Uporablja se za grg-ljanje, izpiranje ust, izpiranje ran, uljes itd. V vseh lekarnah.

Zadnja najvišja odlikovanja podeljena Trinerjevim zdravilom na mednarodnih razstavah: Zlata Svetinja — San Francisco 1915, Grand Prix — Panama 1916.

JOSEPH TRINER,

Manufacturing Chemist,

1333--1343 SO. ASHLAND AVE.,

CHICAGO, ILL.

Tiskarna Glas Naroda

VSAKOVRESTNE TISKOVINE

IZVRŠUJE PO NIZKIH

CENAH.

...

DELO OKUSNO

...

IZVRŠUJE PREVODE V
DRUGE JEZIKE.

...

UNILJSKO ORGANIZIRANA.

...

POSEBNOST SU:

DRUŠTVENA PRAVILA,
OKROŽNICE — PAMFLETE,
GENIKI I. T. D.

Slovenic Publishing Company

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

Darovana.

ZGODOVINSKA POVEST IZ DOBE SLOVAN. APOSTOLOV
SV. CIRILA IN METODA.
Češki napisal Alojzij Dostál.

(Nadaljevanje.)

Cvetana pritiska sklenjeni roki krčevito na srec.

"Skušaj, oče, jaz sem zatajila —"

"Povej, povej!" sili Dub.

"Znano ti je, da sem šla poslušat, kako pridigujejo oni možje; sam si me poslal. Poslušala sem besede oznanjavalcev nove vere in v moji duši je nastal nagel preobrat. Nisem se mogla ubraniti, morala sem iti za klicem svojega srec. Niti ne vem, kako se je vse zgodilo. Pristopila sem z drugimi k onim možem in dala sem se krstiti —"

Po gozdu je zadonel vzdih, da so se ptice razleteli na vse strani in da so utihali valčki v potoku.

"Oče!" zakliče Cvetana z glasom, polnim sočutja, ljubezni ter strahu.

Dub odskoči, kakor bi se bil iz spanja prebudil in obledi, zamahne z desnico in čudno vrti z očmi. "Proč, stran od tod! Jaz nimam otroka, jaz sem zapuščen starič, starič nad grobov. Toda, kakor sem star, tako trdna je moja vera v bogove, v katerih službi sem osivel —"

Jok mu zamori nadaljne besede. Cvetana pa stoji pred očeti blede kakor smrti angelj. Roke ji omahnejo, njen obraz je smrti nobel in iz oči ji odseva grenkoba. Saj je ona, lastna dete, pripravila staremu očetu tako žalost! To vse naj bo plačilo za očetovsko ljubezen, negovanje in skrb!

In vendar ni mogla drugače. V duši ji je klical glas: "Bodi stanovita! Vzemsi si za zgled ono, ki je toliko prepričala, kakor materino srec je krvavelo pod Sinovim križem. Posnemaj to junakovo mater!"

Kako rada bi bila vse preklekla z eno besedo, a ni več mogoče. Krstna objuba je prešinila kot jasni žarek njeno dušo, morala je vstajati.

"In jaz sem te daroval bogovom —"

Starec iznova zašuti. Cvetani poka otroško srec.

"Oče, ti ne veš, kako blažena je nova vera!"

"Kdo me tako kliče? Nikoli nisem imel deteta, nikdar nisem slišal besede 'oče'!"

"Oče, glej, oni možje so pravili, da smemo in smemo spoštovati svoje očete, akoravno verujemo v edinega Boga, in tebi jih je Meluzina razbila. Veruj v pravega Boga stvarnika, odrešenika —"

"Proč od mene, hudobna izkušnja! Prihajaj sicer v manjživljivi obliki, toda jaz zvest sluga hočem biti staroslovanskim bogov, vere v mojem srecu mi nič ne omajajo!"

Starec se zgrudi brez moči. Smrtna blede mu pokriva obličje, udje se mu krčevito tresajo — vidni znak notranjega boja.

"Oče, sprejmi vero v novega Boga, ki je toliko ljubezljiv, tako milostljiv, tako dobrotljiv, tako usmiljen! Njegova ljubezen je neizčrpna, njegova dobrota brezmejna —"

"Proklinjal sem jih, ko so prišli na Moravsko z novo vero, ker jim je sodelal za petami nemir na prestolu. To je vidna kazen. Govorili so besede ljubezni, a za njimi so prišle razpizgije na knezov prestol; pridigujejo ljubezen do bližnjega, a med seboj se ertijo, in v ječo so pahnili Metoda. Pogled, to je oznanjevana ljubezen, ki naj je drugim v zgled —"

"Metod je pravi apostol božjega nauka in le sovražstvo njegovih neprijateljev in zavist Nemešev ovira njegovo delovanje."

"Sovražstvo — zavist?" zasmeje se divje Dub. "Ali je bila kdaj med nami pogami, kakor nas imenujejo, zavist in sovražstvo? Glej, to je sad nove vere!"

"Motiš se? Bog hoče ljubezen in ljudje sami povzročajo jezo, zavist in žalost."

"Bodi kakor hoče, jaz ostanem zvest svojim bogovom in njih službi ter kdor hoče biti moj otrok, mora verovati v ravnoiste bogove, mora se jim klanjati z menoj in mora jim darove prinašati."

"O Bog, o Bog!"

"Hočeš li biti moja hči, hočeš li na stara leta biti očetu v pomoč, odraditi se?"

Cvetani se je bojevala v srecu ljubezen do Boga — ljubezen do očeta. Katerega naj opusti? Vreda je, da oče ne odneha, in svojo vero zatajiti? Nikoli ne!

Dubova hči se spomni Metodovih besedi, da zapusti otrok zaradi Boga lastno hišo, starše, prijatelje, vse — vse.

"Si se li že odločila?"

"Te besede je bilo komaj slišati. Ali zapustiš novo vero, ali staršega očeta?"

Cvetani zastane govor. Na to vprašanje je odgovorila tako težko. Rada bi ljubila Boga, rada bi bila tudi hvaljena hči svojega staršega očeta.

"Ne morem zatajiti Boga, ali tudi —"

"Zatajila si očeta", priskoči ji Dub v besedo. "Sedaj je odločeno: pojdi, kamor hočeš, jaz sem izgubil svojo hčer — imam več otroka. Tukaj ostanem pri lopi, tukaj pri bogovi, ki jih ne zapustim nikdar. Pojdi, pojdi ter ne vnašaj se več k meni, nezvesta hči!"

Predno se Cvetana zave, je bil Dub daleč v gozdu. Samo listje je zasumelo za njim. Cvetana je ostala sama, kakor ono viharno noč, ko je metal veter po tleh domače bogove. Tresla se je kakor list. Izredljane podobe na lopi so jo strlele, šumljanje potoka se ji je zdelo kakor kačje sikanje. Tukaj ostati si ni upala — a domov?

Dobro je poznala očeta, poznala njegovo neupogljivost. Zaenkrat nikakor ni smela misliti, da bi šla nazaj pod rodno streho.

Spomni se grajskega. Dobro je bila znana z njo. Z njeno hčerko Liziko sta bili enake starosti. Kolikokrat sta se oglasili v njeni gozdni hišici in ona jima je stregla. Skupaj sta bili pri Metodu in grajskega je bila njena krstna botra. Ona ji je dala v spomin podobno Matero božjo. "Ko se ti bo godilo slabo, Cvetana, pa pridi k nam!" Teh besedi se je spomnila sedaj. Da, tja pojde. Saj na gradu potrebujejo delavnih rok in Cvetana ne bo jedla kruha zastonj.

Kakor se je odločila, tako je stariša. Se enkrat se ozre na kraj, ki ga je prej toliko ljubila, kjer je užila toliko radosti, kjer jo je spominjal vsak kamenček, vsaka evetka mladostnih let. Oko ji zalijejo solze. Težko se je ločiti. Spomin za spominom se ji zbuja. — Srečna mladost!

Z boleščjo v srecu se loči slednjic od ljubljene kraja, desnice pritiska na čelo, da bi lažje pozabila preteklost. Novo življenje se ji odpira pred očmi. Poznala je pravo vero, ali vrhu tega se ji zbuja v srecu nov, do sedaj nepoznan čut ljubezni.

Zadnjikrat se ozre Cvetana po dolinici. Kuda jo zakrije temni gozd. Kragulji pa prilete pod lipo po bogovom pripravljeni dar, a danes niso ničesar našli; zato se začne med seboj ključati.

VL

Z odhodom slovanskih veroučiteljev je tudi mir odšel z Moravskega. Dolgo se je vojskoval moravski knez Rastislav z Ludovikom nemškim, predno si je priboril neodvisnost. Rastislav je ljubil svoj narod in njegova edina želja je bila svoboda domače zemlje. In zato se je ne malo žalostil, ko je videl, da slavohlepni posilovljenec Svetopolk ga njegovim hbitom sovražniku roko stiska in da je pokrajino Nitransko (Slovasko), kjer je vladal, izročil Ludoviku v varstvo. Kaj čuda, da je nameraval izdajalca umoriti! Poslal je baje svoje privržence, da bi Svetopolka kaznovali s smrtjo. Toda zviti Svetopolk se je znal ogniti nastavljeni pasti in je ujel Rastislava na zvit način ter ga izročil na milost in nemilost Karlmannu, njegovemu največjemu sovražniku. Blagega moravskega kneza Rastislava so vrgli kakor hudodelnika v ječo. In to se je zgodilo s pomočjo lastnega posilovljenca. Nekoliko je bil seveda sam kriv, ker je izrekel tako ostro sodbo nad njim. — Toda kaj pa izdajalec domovine drugega za služi?

In Svetopolk je bil res izdajalec.

Rastislav je bil nemškemu dvoru vedno trn v peti. Kako se je razveselilo srec Ludoviku, ko so vklebili nesrečnega kneza v okove, ko so ga zaprli v ječo, ko je bil nevarni sosed oropan prestola! Hotel je ustanoviti veliko slovansko državo in jo podrediti samo enemu nadškofu, a glej, njegovi načrti so uničeni ter on sam čaka kakor premagani lev v Rezinu usode iz rok največjih neprijateljev. Kje so sedaj njegovi veliki načrti!

Klicaj se slovanske pridigarje in odklonil nemške, da bi bila njegova država neodvisna, svobodna — in sedaj?

Karlman je pridrl v zapuščen Moravsko, polastil se je mest in gradov, pustil je v njih svoje posadke ter je imenoval za namestnika grofa Engelalka in Viljema. Tudi se ni straval omadeževati si rok s tatvino in je vse Rastislavove zaklade odpeljal s seboj v Korotan.

To vse se je zgodilo nenavadno hitro, da Moravci niso imeli niti časa, da bi se uprli nemškemu nasilju.

Na kraljevem dvoru v Rezinu se je vršila sodba, kakršnih je malo v svetovni zgodovini. Ludovik se je povrnil iz Porina in sklical Franke, Švabe in nekoliko Slovanov. Svetopolkovih privržencev, da bi sodili Rastislava. Moravski knez — pred nemškim kladjem!

Kakor navadnega zločinca pripeljejo Rastislava pred sodni dvor v verigah. Obliče je upadlo in postava slovanskega junaka sključena, le oko je še polno ognja in neupogibljive sile. Ni ga omamili blešč Ludovikovega dvora. Smelo se ozira knez v oči navzočim Švabom, Sasom in Frankom; a ko zagleda Slovan, takrat se zurači njegovo oko. Bolestna poteza se mu naredi okoli ust in komaj slišno šepetaje njegova usta:

"Bodite poopravljeni, bratje! Ali se tukaj srecamo?"

Ludovik sam je odklonil vsako sodbo. Morda se mu je dozdevalo, da ni vreden izreči sodbo nad plemenitim možem. Ko bi pravico sodil, bi ga morebiti obšla ideja sramu in črv vesti bi se mu oglašila.

Kakor Pilat si unije roke in izroči obsodbo Rastislava navzočim Frankom, Švabom in Slovanom in moravski knez je bil obsojen na smrt. Toda kakor se zver rada poigrava s svojim plenom in mu prizanaša, tako je hotel biti milostljiv tudi Ludovik.

Spremenil je smrtno obsodbo v toliko, da naj Rastislava samo oslepe in zapro do smrti v samostan. Proti tej "milostljivi" sodbi je pač smrt še dobrota.

"Ne — smrt hočem, smrt; usmilite se me!" prosi skoro na kolenu Rastislav. "Nikdar več videti solnčne luči, krasnega modrega neba, lepih krajev v lastni domovini — vedno biti zaprt v tesni celici — jaz, jaz, kateremu je bil nebesni obok majhen, ki sem hotel združiti slovanske narode v veliko, silno državo! O Bog! Boljša je smrt v mukah, kakor tako življenje! Usmiljenje!"

Stráže se ozirajo proč, sodniki klanjajo glave, Ludovik se pa zadovoljno smehlja. Reklji smo, da se igra zver s svojo žrtvijo in se veseli njenega strahu. Ljudje so pa včasih še hušji kot zverina.

A le za hip je premagala Rastislava bolest. Potem pa povzdigne glavo ter se ponosno ozre po svojih nasprotnikih. Oko mu zažari ter skoro zaničljivo govori:

"Tudi če me uničite, se bo Moravska vendarle vzdignila in vam vse poplačala. Namesto mene bo nekdo drugi združil brate Moravce s Slovani v eden velik, močan narod, do katerega pa vi ne boste imeli nobene moči. Mene ste pogubili, a tega ne boste!"

"In kako se glasi ime tistega slavnega moža?"

Ludovik je to vprašal z zasmehljivim glasom, ko je bil že na potu iz dvorane.

"Nisi vreden, da čuješ to ime, a bodi. To vedi, da tam, kjer sem jaz nehal delovati, začne drugi; da se nekvršenega dela poprine krepka roka in položi temelj veliki državi, ki so vam bo mogla vedno upirati, deloval bo za me — z besedo in dejanjem — Metod!"

"Metod?" se zasmeja Ludovik, da so se tresle stene. "To se pa zelo motiš. Metod je v naši moči, in kakor ti, tudi on ne bo videl več Moravskega!"

Po teh besedah odide Ludovik zmagonosno iz dvorane, v svesti si, da je popolnoma ponižal svojega nasprotnika.

(Dolje prihodnji)

Znanost in vojni načrti Združenih držav.

Tajnik za notranje zadeve, Franklin K. Lane piše v naslednjem zanimivem članku, da igra znanost veliko vlogo v vseh vojnih načrtih, katere se sestavijo v Združenih državah.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on March 16, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Ni bilo dolgo potem, ko je vstopila naša dežela v vojno, ko je nekoga dne eden izmed geologov našega departamenta prišel v moj urad, ponosno in obločen v vojaško uniformo. Ko sem ga zadnjikrat videl, je prišel, da poroča o nekem skladu kamena v Alaski skoro v bližini arktičnega kroga. Preživel je več kot dvajset poletij v teh oddaljenih krajih.

— Prišel sem, da se poslovim od vas, — je rekel. — Moj bodoči naslov bo neke v Franciji, kot član štaba generala Pershinga.

Povsem naravno sem ga vprašal glade vrste dela, ki ga bo imel opravljati geolog iz Alaske pri ameriški armadi v Franciji.

— Moje delo, — je odvrnil, — bo obstajalo v ugotovitvenju zakopov ter podzemskih umetnih duplin. Imeti moramo zakope, v katere se ne bo odtekal dež. Te zareze v zemljo je treba napraviti tako, da bodo same izvrševale osuševanje. Blato, blato, blato, to je prokletstvo zakopov, ki povzročajo bolezni na nogah ter stavlja vojače izven akcije.

Vzel je nato listek papirja ter narisal obronek griča, obenem pojasnjujoč, kako bi, če postavljen na gotovo mesto in sicer radi kakovosti zemlje, deloval zakop kot mlakuza ali rezervoar, v katerega bi se stekala vsa voda iz okolice. Če bi se pa postavilo ta zakop na drugo mesto, bi bil prost te prilike, kajti gotovi skladi zemlje delujejo kot naravne odvodne žile za preobilno vodo.

S tem se hoče dati ameriškem vojakom bolj zdravo mesto, kjer lahko živi, deluje ter je bolj uspešen.

Malčica pozneje je prišla skupina topografov, to je risaleev zemljevidov, kojih načelnik je tudi pripadal štabu generala Pershinga. Tudi ti so bili v polni vojaški opravi ter namenjeni v Evropo. Njih bodoča naloga je meriti, risati in najbolj živo predstavljati očesu ozemlje, preko katerega naj bi teklo nove železnice, to je železnice, ki bi dovažale ljudi, za-

loge in municijo na fronto ter odvažale ranjence in bolne.

Major, ki je vodil ta oddelek znanstvenikov, je preživel večino svojega časa ob rekah in v gorah daljnega Zapada. On in njegovi ljudje so skozi leta risali zemljevid Združenih držav, ki kažejo osušena ozemlja in elevacije. In ti ponižni ameriški risalci zemljevidov so se nahajali na poti, da se pridružijo sili, ki bo mogoče preobrazila zemljevid Evrope.

Pri študiranju nekega zemljevida južnih skladov rude z ozirom na ustanovljenje neke nitratre naprave, je postalo jasno, da je najpripr v pasu gora, ki se vleče od severne Georgije do centralne Alabame. In ravno v času, ko se je to ugotovilo, je prišel v urad eden najbolj uplinskih južnih izdelovalcev, ki je stopil noter z izjavo, da išče mesta, "ki ne bo preveč izpostavljeni luči, to je pozornosti". Rekel je: — Jaz nisem nikakoli primadona. Dajte mi delo moža, nekaj, česar bi se kdo drugi ustrašil.

— Zakaj bi ne iskali pritrne rude v naših južnih gričih? — sem ga vprašal.

— Nikdar nisem čul o tem blagu, a če vi pravite, da je tam in da ga potrebujemo za vojno, ga bom dobil.

To je bil skoro dobesedno pogovor, ki je dovedel do otvorjenja petih rudnikov, ki dajejo sedaj po 400 ton na dan, katere produkcija pa se bo še pred to zimo povečala na 1000 ton na dan. 30 tisoč ton na mesec pa je več kot bi moglo priversti z Španske petnajst dobrih ladij, ki bi neprestano vozile semintja.

Ko je pred petimi leti Kongres ustvaril Rudarski urad, si je bilo težko predstavljati, da bodo postale metode, katere se uporabljajo pri reševanju življenj v premogovnih rudnikih Združenih držav, življenjskega pomena pri rešitvi problema, kako rešiti življenja, a jih tudi uničevati v svetovni vojni. To pa se je sedaj res zgodilo.

Da se pride v okoliš novi metodi napada s smrtonosnimi plini, so zapadne sile hitro uvedle plinske maske, ki so vsebovale kemična absorbentna sredstva ali druga sredstva s katerimi se uniči neke plinov, katere je bil izpuštil sovražnik. Ta oprema pa ni bila popolnoma nova stvar. Take maske so stavliali na obraze oni, ki so šli v rove, o katerih se je vedelo, da se nahajajo v njih strupeni plini vsled eksplozij ali požarov. Vsak reševalni oddelek je nosil take maske. Naša dežela izjavlja, da je izboljšala angleške, nemške

Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1900.

Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, Bx 251, Coneyaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, Ohio.

Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: LOUIS COSTELLO Salda, Colo.

VERHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N. E. Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:

JOHN GOUZE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Ave. "M" So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POBOTOVNIKI:

GREGOR J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, Ely, Minn., Box 480.
JOHN RUPNIK, S. E. Box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 — 7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624 — 2nd Ave., W. Duluth, Minn.
MATT. POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDRAŽEVALNI ODBOR:

RUDOLF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.
FRANK ŠKRABEC, Stk. Yda. Station RFD. Box 17. Denver, Colo.

Vsi dopisi, tilkajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne pošiljke, naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pritožbe pa na predsednika poročnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode oziralo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

in francoske metode glede takih tveno sejo odgodil na četrtek 14. masek.

Na vsak način pa smo v trenutku, ko smo stopili v vojno, našli sami sebe pripravljene z znanjem s stroji in močmi, da se nemudoma zadosti potrebi plinskih mask in sicer v velikih množinah ter najboljše kakovosti.

Ruski kongres je odgoden.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on March 16, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Moskva, Rusija, 13. marca. — Ruska brzojavna agentura poroča, Vseruski kongres sovjetov, ki je bil sklican, da odobri mirovno pogodbo z Nemčijo, je svojo otvori-

Princ Lvov je bil aretiran.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on March 16, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Petrograd, Rusija, 14. marca. — Ruska brzojavna agentura poroča, da je poveljnik severne fronte aretiral bivšega ruskega ministrskega predsednika princea Lvova.

Važno za vsakega.

KADAR želite izvedeti za naslov svojih sorodnikov, prijateljev ali znancev,

KADAR želite prodati posestvo, farmo, lote, hišo, pohištvo, trgovino itd.

KADAR želite objaviti krst, ženitve, žalostinke itd.

KADAR želite dobiti delavce ali pomoč v gospodinjstvu itd.

KADAR želite dobiti delo za sebe ali svojega prijatelja ali znanca,

KADAR želite objaviti društvena naznanila,

RABITE VSELEJ "GLAS NARODA"

"GLAS NARODA" dobite v vsaki slovenski na selbini; v vsakem mestu, v vsakem trgu in v vsaki mali vasi v Zedinjenih državah, kakor tudi v Canadi itd.

"GLAS NARODA" je najpriljubljenejši in najbolj razširjeni slovenski list na svetu.

"GLAS NARODA" je rasposlan na leto v štirih in pol milijona (4.500.000) iztisih in je torej najboljše sredstvo za oglaševanje.

CENE SO SLEDEČE:

Trikratno iskanje sorodnika ali prijatelja stane \$1.00
Enkratna objava prodaje posestva, hiše, lota itd. stane \$1.00
Enkratno iskanje delavcev stane \$1.00

Enkratno iskanje dela stane \$0.30

Enkratna objava ženitne ponudbe, žalostinke ali kaj enakega stane \$1.00

Enkratno društveno naznanilo stane \$0.50

Slovenskim trgovcem naredimo posebno ugodno Maročilom je poslaci vselej tudi denar.

cene pri stalnih oglaših.

NASLOVITE NA:

82 CORTLANDT STREET,

NEW YORK, N. Y.

Rojaki, vpoštevajte naše geslo, da ne sprejememo oglasov, ako jih spoznamo za dvomljive in s tem varujemo naše naročnike pred raznimi sleparji, katerih je vzpovsod dovolj.

Rojakom svetujemo, kadar kaj kupujejo ali pa naročajo, da se prepričajo če je oglas v našem listu in ako ga ne opazijo, naj vprašajo prodajalca, zakaj ga ni. Posebno velike važnosti je za vsakega pri naročilih po pošti.

Vojne in nove iznajdbe v Zdr. drž.

VOJNE SO VEDNO POSPEŠEVALE NOVE IZNAJDBE V ZDRUŽENIH DRŽAVAH IN IZUMITELJI SO PROIZVEDLI VEDNO NOVA OROŽJA. — TORPEDO, PODMORSKI ČOLN, PODMORSKA MINA, OKLOPNICA, REVOLVER, RUŠILEC, PODMORSKI ČOLNOV TER NEPOTOPNA LADJA SO VZGLEDI ŽENIJA AMERIKANCEM POD PRITISKOM VOJNE SILE.

Kadarkoli se prične kaka vojna, je prva stvar, ki jo stori kak ameriški izumitelj, da izumi kako popolnoma novo orodje za vojevanje. Včasih je to orodje tako, da ni še nikdar kdo preje razmišljal o njem, a včasih je tako, da pripomore k revolucijoniranju cele znanosti glede orožja. Nekaj se zgodi v vsakem slučaju.

Ce bi ne bilo teh, od vojne povzročenih ameriških iznajdb, bi se dečki na fronti mogoče še sedaj borili s starinskimi puškami, katere se je basalo od spredaj ter se zanašali na kavalerijske patrulje za izvrševanje dela, ki ga opravljajo sedaj aeroplani, telefon in motorni voz.

Imenujte katerokoli vojno, katero si izberete in naši boste, da je dovedla kakoga Amerikana do proizvodbe kakoga novega in strašnega izuma. V naslednjem hočemo navesti par slučajev:

V prvih dneh revolucije, leta 1775, je neki domoljub iz Connee tieuta, po imenu David Bushnell, započel načrt, kako iztistiti naša pristanišča angleških bojnih ladij, s katerimi se ni mogla ničesar naučiti, novorojena mornarica. Tako je izumil torpedo. Njegova ideja je bila pritriliti majhen magacin s smodnikom na dno zasedane ladije ter eksplodirati ta smodnik s pomočjo kolesja ure. Izdelal je model, katerega naj bi se napolnilo s sto funti smodnika ter tudi dovršil privesek, obstoječ iz ure.

Nato pa je prišla glavna kočljiva točka. Kako naj pride dosti globoko pod vodo, neopazen, da more pritriliti to stvar na dno globoke bojne ladije? Ta uganka ga je dovedla do druge, — še veliko bolj morilne iznajdbe, — namreč do podmorskega čolna. Od časa do časa se je že preje upirjalo neuspšne poskuse, da se zgradi ladija, ki bi se mogla potapljati. V tem oziru pa se ni doseglo ničesar zadovoljivega. Bushnell je pričel tedaj graditi podmorski čoln, ki bi povedel njegov torpedo pod vodo do ladije, katero bi hotel po toploti. Napravil je takozvani "želvi sličen potopni čoln iz kovanega železa, katerega je gnil neke vrste propeler ter je vsebovala zraka s katerim bi mogel izhajati en človek pol ure." To ladijo je imenoval "The American Turtle".

Pritrdil svoj torpedo na sprednji del čolna, se je približal angleški bojni ladiji "Eagle", v newyorškem pristanišču, v neki noči leta 1776. Na zaboju se je nahajal tudi vijak za pritrjevanje torpeda na dno bojne ladije. Oklop bojne ladije "Eagle" pa je bil premočan da bi mogel sveder skozi in tako se je prvi napad s podmorskim čolnom izjalovil.

V naslednjem letu se je v bližini New Londona Bushnell v svojem podmorskem čolnu splazil pod vodo do nekega angleškega bojnega skunerja, ki je ležal ob fregati "Cerberus". Pritrdil je svoj torpedo ter poglad ladijo v zrak. Ta skuner je bila prva ladija, ki je bila potopljena od kakoga torpeda ali podmorskega čolna.

Robert Fulton, nadaljni Amerikane, se je polastil ideje dvojne iznajdbe Bushnello. Ko se je nahajala Francija na višku Napoleonskih vojn, je dovršil Fulton podmorski čoln, v katerem je ostal pod vodo skozi pet ur. Znan je bil pod imenom "Podmorski čoln, za rabo v pomorskem vojevanju". Njegov privesek torpeda je pomenil izboljšanje onega, ki ga je izumil Bushnell. Francoska vlada je za vrnila načrt, ker ga je smatrala preveč smrtonosnim tako za napa denega kot za napadaleca. Napoleon je zavrnil tudi iznajdbo parni ka, izvršeno po Fultonu, kot "nepraktično".

V Državljski vojni so konfederirani še nadalje izboljšali iznajdbe Bushnello. Izumili so ter uporabljali celo majhno brodovje podmorskih čolnov, ki so bili znani pod imenom "Davidi". Ti podmorski čolni so napravili precej škode unijskim bojnim ladjam. Ti "Davidi" so bili 35 čevljev dolgi ter izdelani iz kovanega železa. Njih torpedi so bili primitivni, a kljub temu mogočni.

Prvi pravi in uspešni torpedo, "Spar", je prišel v rabo tekot Državljske vojne. Rabili so ga ne le podmorski čolni, temveč tudi druge bojne ladije. To je bil kovinast cilindar, napolnjen s smod nikom ter pritrjen na konec dolgega droga. Ostrina torpeda se je nahajala pod vodo in v boju iz neposredne bližine in torpedo se je pritisnilo proti steni sovražne ladije pod vodno črto ter ga eksplodiralo s pomočjo petelina na motozu.

Tudi podmorska mina je ameriška iznajdba.

V eni ali drugi obliki je zaslediti idejo podmorske mine skozi stoletja nazaj. V prvi uporabni obliki pa se jo je izumilo v Ameriki leta 1777, to je v tretjem letu revolucije. Prve "električno sprožene" mine se je izumilo ter porabilo tekot naše Državljske vojne. Tekot tega konflikta je bilo 28 ladij potopljenih ali poškodovanih valed takih min.

Kot je vsakemu znano je Amerika zrevolucionirala celo pomorsko vojevanje tekot Državljske vojne z oklopnimi ladjami, katero je izumil Ericsson. Njegov "Monitor" in konfederirani "Merri mac" sta za vedno dokončala dobo lesenih ladij ter omogočila sedanjemu superdreadnoughtu. — prav kot je ameriška iznajdljivost izumila podmorski čoln in torpedo, s katerima je bilo mogoče v naslednjih letih potapljati tudi oklopnice.

Puška, katero se je basalo od zadaj, je bila pokveka in skoro nepotrebnost pokveka, — dokler ni poželjenje po krvi v Državljski vojni pokazalo, kako nadzorljiva in počasna je puška, katero se basalo od spredaj. Ameriški izumitelji so posvetili vse svoje duševne sile izpopolnjenju te nove puške in še dolgo predno je bila vojna končana, so bili uspešni v svojih naporih. Do onega časa sta bila dva strela na minuto najboljši čim, ki ga je mogel proizvesti naveden infanterist.

Na Zapadu je divjala vojna z Black Hawk. V tej vrsti obmejnega vojevanja je bila pištola nad vse potrebna. Basati pištolo pa je bilo skoro prav tako nerodno in neprilичno kot staromodno puško. Tako se je nadaljni ameriški izumitelj, — Samuel Colt, — posvetil problemu brzostrelne pištole. Leta 1830 je proizvedel orožje, katero se opisuje kot "pištolo z vrtečim se cilindrom." Ta fraza pa je bila skoro prav tako nerodna in neprilična kot je bila stara pištola, katero se je basalo od spredaj. Valed tega se je dalo novemu izumu ime "revolver".

Prve vojne z Indijanci so dovedle ameriške naseljence do študiranja glede načina, kako bi se moglo nerodne muškete njih časa napraviti bolj natančne in smrtonosne. Tako so prišli na misel, da nametajo kroglice ter podaljšajo cev puške. Tako je postalo nerodno in negotovo orožje naenkrat trikrat bolj uspešno kot je bilo preje — in Angleži so morali to na svojo škodo izvedeti pri Lexington in Bunker Hill.

Zrakoplov, — nadaljna ameriška iznajdba, — je zrevolucioniral vojevanje na kopnem v Evropi prav tako kot je ameriška oklopna ladija preobrnala vojevanje na morju. Dve najboljši puški, kateri se rabi danes na fronti, Lewis in Browning, — sta ameriška proizvodnja. "Uničevalci podmorskih čolnov" ter "nepotopljiva ladija" — se nahajata med našimi najnovejšimi iznajdbami, da spravimo vojno na najbolj moderno stališče.

CEL. HALL-NEWS PHOTO SERVICE, NEW YORK

MADAMA J. DEVILDER,

žena vrhovnega francoskega ko misarja v Združenih državah.

Zavezniki so se ozirali na Strica Sama za pomoč in niso se ozirali zaman. Mogoče pa bo metoda, po kateri jih bo dovedel najhitreje do neizogibne ure zmage, obstajala ne le v tem, da bo dobavljala moše, municijo in hrano.

Mogoče se bo izvršilo to potom kakoga novega ameriškega vojnega stroja, ki bo tako uspešen proti sovražniku kot je sedanji iztrelek desetih inčev proti lesenim fregatam iz leta 1815.

Taka ideja ni povsem izven možnosti. Narod, ki je izumil torpedo, podmorski čoln in aeroplan, ni še prost vsega iznajdljivega enija. Prejšnje vojne so spravile v življenje ta ženi, ki se je izkazal kot vse uničujoč plamen. Sedanja vojna pa gotovo ne bo tvorila zjeme.

VOLITEV GOVERNERJEV POTOM LOTERIJE.

Majhni republiki San Marino vladata dva kapitan-regenta, katera se izbere potom loterije in ki sta podvržena kazni \$100 ter izgnanstvu iz dežele, če nečeta sprejeti urada. Imena dvanajstih iz devila šestdesetih članov Velikega sveta se izbere in vsak teh nominira kandidata. Tako nominirani duet mož je nato podvržen glasu vanju Sveta in šest članov, ki imajo najvišje število glasov, je vključenih v starodavno loterijo.

Ko se je na ta način sklenilo število kandidatov na šest, je volitev dveh "governerjev" kaj priprosta. Tri kose papirja, kojih vsak nosi imena dveh kandidatov, se položi v žrebalo posodo. To posodo se prenese z velikim pompom in številnimi ceremonijami v katedralo in sicer v spremstvu vseh članov Velikega sveta. Tu se čita mazo n koncem mase potegne neki deček iz posode en listek papirja. Oba "mena, ki sta napisana na tem listku, sta ona novih kapitanov-regentov.

Ženske v vojni.

MOLLY PITCHER, — JUNAKINJA IZ AMER. REVOLUCIJE.

Bila je to kratka, kršata, rdeča čili v namenu, da zavzamejo fort, lasa in pegasta irska deklica, ko se je dalo povelje, naj se fort za vojno svoj prvi korak proti

Artilleristi so se naenkrat umaknili, med njimi tudi Hayes, mož na ni bilo niti "Pitcher", niti "Molly", dasiravno je bilo njeno orvo ime Marija.

Rojena je bila v Carlsake, Pa., leta 1756 kot hčerka irskih priseljencev. Delala je kot služkinja. S tem je izstrelila zadnji strel te lokler se ni poročila z nekim John Hayes, brivcem v Carlsake, ki je bil vstopil v revolucionarno armado prav v prvem početku revolucije.

Molly ni hotela ostati sama doma, da popravlja nogavice ter skrbi za svoje dete, dočim bi John Hayes riskiral svoje življenje za domovino. Raditega je odšla s svojim možem na fronto.

Tam je znala postati koristna na stotine načinov, posebno s kuhanjem, pranjem in krpanjem oblek vojakov. Poleg tega pa se je tudi ustanovila kot oficijelni nosilec vode pri bateriji, pri kateri je služil njen mož.

Ta posel doušanje vode ni bila nikakoli sinektura, to je služba, katero se dobi s protekcijo in ki ne nalaga velikih dolžnosti. Služba je pomenila, da je morala nenstrana ženska nositi težke škafe od najbližjega studenca na bojno črto in sicer no ozemlju, ki je bilo izpostavljeno ognju sovražnika.

Njena hrabrost in njeno vedno veselo razpoloženje sta jo napravili idolum cele baterije. Artilleristi so ji dali posebno ime, — na čast velikim vodnim vrčem, katere je nosila, namreč "Molly Pitcher", in to ime se je je oprjelo.

Ko je bila Molly stara dvajset let, je baterija njenega moža branila fort Clinton proti angleški sil, ki je bila v veliki premoči. Ko so rdečesarjanski čednjkrat nasko

čili v namenu, da zavzamejo fort, se je dalo povelje, naj se fort za vojno svoj prvi korak proti

Artilleristi so se naenkrat umaknili, med njimi tudi Hayes, mož na ni bilo niti "Pitcher", niti "Molly", dasiravno je bilo njeno orvo ime Marija.

SPOMLADANSKI IZPAHKI

so običajno v zvezi z bolečinami, pekočimi in srbečimi občutki na koži, ki uplivaajo zelo neprijetno na bolnika. Včasih se teh izpahov kar pranašati na more. Kar pri tem želite, je, da bi vam kmalu odleglo. Vzemite v takih slučajih tako uspešno mazilo. Mi vemo že iz skkušnja, da je

Severa's Skin Ointment

(Severovo Mazilo za kožne bolezni) izvrstno zdravilo pri takih izpahih na koži, ker vam hladi kožo in manjša srbenje. Izvrstno mazilo zoper lišaja, kraste, garje, spahke, luskinje in razne druge bolezni na koži. Cena 50c. Na prodaj v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Takrat je Molly Pitcher vrgla na tla svoj vrč z vodo, iztrgala iz rok mrtevga moža basalno metlo ter pričela zopet polniti zapuščeni top.

Ko je bila zaposlena na ta način, je dajala stroga povelja ostali bateriji, pozivajoč vojakke, naj ostanejo pri svojih topovih in zmerjajo jih z bojazljivci, ker so se obotavljali.

Preje kot njene besede pa je njen vzgled ustavil ta naval strahu. Artilleristi so se pričeli smejati ter ji aplavdirati. Pod vodstvom Molly Pitcher so zopet pričeli z delom, basali topove ter streljali. Baterija je bila rešena. Nihče se ni hotel umakniti, dokler je ta kričela, zmerjajoča in junaki se boreča ženska vstrajala na svojem mestu neprestrašena.

Naslednjega dne se je privedlo Molly Pitcher v navzočnost generala Washingtona, ki so ji je javno zahvalil za njeno sijajno delo. V priznanje ji je podelil Washington čim seržanta ter jo stavil na seznam častnikom, ki naj bi skozi celo življenje dobivali polovično plačo.

Ko je bila vojna končana, se je Molly Pitcher vrnila v Carlsake, kjer pa je napravila napako, da se je poročila z nekim George McCauley, veteranom iz revolucije, ki je slabo postopal z njo ter zaplaval večino njenega denarja. Da zasluži več, je šla delat kot perica in pestunja. Tako se je prebila do leta 1822, ko je umrla. Pokopalo se jo je z vojskomi častmi. V njen spomin se je zgradilo dva spomenika, enega v Pennsylvaniji, drugega v New Jersey.

Dona Luz Mendes, hči guatemalskega poslanika.

POZOR ROJAKI!

Najuspešnejše mazilo za ženske lasne, kakor tudi za moške brade. Od tega se mazila sra stoji v 60 letih dni krasni go sti in dolgi lasi, kakor tudi mo škini krasni brki in brada in ne boš odpadali in osiveli. Revmatizem, kosti bol ali tiganje v rokah, nogah in v križu, v oseh ineh popolnoma odstranim, z ne opekline, bole, tura, kraste in grinte, potne noge, kurja očesa, oseh line v par dnevih popolnoma odstranim. Kdor bi svoje zdravilo brez uspeha rabil mu jamčim za \$5.00. Pišite takoj po cenik, ki ga takoj pošljem nazaj. Krasni šepci KOLEDAR za leto 1918, pošljite 4 cente za polnjeno.

JAKOB WAHOTO,

ON Bona Ar...

Slovenska-Hrvatska Zveza

v Združenih Državah Ameriških in Canadi.

Ustanovljena 1. januarja 1903 v Calumet, Michigan.

Inkorporirana 11. junija 1906 v državi Mich.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK GREGORICH, Box 29, Dodgeville, Mich.
Podpredsednik: GEORGE KOTZE, 115 Grant Avenue, Eveleth, Minn.
Prvi tajnik: ANTON GESHEL, Borgo Block, Calumet, Mich.
Zapisnikar: MATHIAS OZANICH, Seventh Street, Calumet, Mich.
Blagajnik: VINCENT ARBANAS, First National Bank, Calumet, Mich.

NADZORNI ODBOR:

I. nadzornik: ANTON GERZIN, Eveleth, Minn.
II. nadzornik: JOHN B. MALNAR, Calumet, Mich.
III. nadzornik: PAUL SHALTZ, 209 Seventh St., Calumet, Mich.

POKOTNI ODBOR:

I. porotnik: MATH. ZGONC, Box 423 Ely, Minn.
II. porotnik: VILJEM MIHELICH, Calumet, Mich.
III. porotnik: FRANK LEVSTIK, Box 103, Aurora, Minn.

POMOŽNI ODBOR:

JOHN KAMBICH, 417 Osceola St., Laurium Mich.
LUKAS STEFANEK, Calumet, Mich.
MARKO JOTICH, Calumet, Mich.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. JOHN S. STEFANEK, 268½ First Avenue, Milwaukee, Wis.

ODVETNIK:

ANTHONY LUCAS, Calumet, Mich.

Opomba: — Vsa dopisovanja, kakor tudi spremembe članov in članice naj se pošiljajo na glavnega tajnika: Anton Geschel, Slovenie Croatian Union, Borgo Block, 6th St., Calumet, Mich.

Denarne posiljitve naj se pošiljajo na blagajnika: Vincent Arbanas, First National Bank, Calumet, Mich.

Prošnje za novo pristopile članice in članice naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika: John S. StefaneK, 268½ First Ave., Milwaukee, Wis.

Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora: Math Zgonc, Box 423, Ely, Minn.

Uradno glasilo: GLAS NARODA

IZ GLAVNEGA URADA SLOVENSKEGA HRVATSKE ZVEZE.

Seja glavnega izvršujočega odbora, 5. marca 1918.
Predsednik otvori sejo ob 3. uri popoldne. Prisoten odbor je sledeči:

Glavni predsednik Frank Gregorich, glavni tajnik Anton Geschel, pomožni tajnik, Math Ozanich in glavni blagajnik, Vincent Arbanas.

Pride se na odobrenje smrtnine, Frank Intihar, član društva št. 7, Ely, Minn., ubit v rudniku dne 23. januarja, t. l. Se izplača soprogi Mariji Intihar \$700.00 za pogrebne stroške. — Odobreno. Frank Mohar, član društva Sv. Matije, št. 2, Baltick, Mich., Anton Moharju \$100.00. Za John Gazvoda, član društva Sv. Jozefa, št. 1, izplača se Petru Madronich, \$100.00.

Odobrene bolniške podpore:

Društvo št. 1: Peter Pasich in John Vies.

Dr. št. 2: John Matovich.

Dr. št. 6: John Borich, Mane Stanich, George Stimac.

Dr. št. 7: George Barich, Mike Matessa in Anton Slane.

Dr. št. 8: William Mihelich, John Rozman, Mike Tomats in John Rapinats, Tomas Chop.

Dr. št. 10: Ana Gasparovich, Ana Balhar, Katarina Babich.

Dr. št. 11: Francisca Tomisch.

Dr. št. 13: Tomas Spriets.

Dr. št. 14: George Kusanovic, Julijana Beijan in Mike Mal-kovich.

Dr. št. 15: Paul Stimac, John Stimac in George Svetlecih.

Dr. št. 16: Francisca Bolf in Ana Mamula.

Dr. št. 19: John Rajakovich in Ursula Mrvar.

Dr. št. 20: John Klobuehar.

Dr. št. 21: Mike Karakash.

Dr. št. 22: John Jurajevich, Mike Mrsieh in Math Tomjano-vich.

Dr. št. 23: Math Sotlich Math Spriets, John Kambich in Frank Plauts.

Dr. št. 24: Lovrene Biondich, Toma Sporeich, Math Vukelich.

Dr. št. 25: Edward Skul in Joe Brula.

Odobrena poškodnina: Ana Baehar, aleanea dr. št. 10; za ope-racijo alepica \$50.00.

Razni stroški, kateri so odobreni:

Zvono Novak za oglas \$6.00; Fidelity, za insurance, \$18.75; M. Sojat, Hrvatska, plača \$15.00; C. S. Chynoweth, za insurance bon-le, \$45.00; Mich. State, Tel. Com. \$2.00; Houghton Cn. Eltr. L. Co. \$1.00; Anton Geschel za razne stroške, \$3.60; Mike Borgo, najemni-na urada, \$10.00.

Odvržena bolniška podpora: John Gazvode, člana dr. št. 1, se odvzre, dokler se dožene, komu naj se izplača; Stive Filipovich, člana društva št. 15, nima po zdravniškem spričevalu nič zadobiti; John Simonich, član dr. št. 22, ker ni pravočasno prijavljen po društvenem tajniku na glavni urad, ne dobi podpore; Frank Moharju, člana dr. št. 2 se ne izplača podpora, dokler se ne ugotovi, komu naj se izplača.

V pretres se vzame bolniška nakaznica, člana dr. št. 7, Peter Svetlich, ki se odvzre, ker se ni držal zveznih pravil.

Asesment za mesec april se pošlje za stroškovne sklade, 20c in se izpusti iz poškodninskega sklada.

S tem se dnevni red izčrpa, nakar glavni predsednik zaključuje sejo ob 6. uri zvečer, in saziva drugo, 4. aprila 1918.

Math Ozanich, zapisnikar.

PAIN-EXPELLER

je postal domača beseda v vsaki slovenski družini radi neprekosljivega čina pri tolikih bolečinah in nadlogah.

Sedajne razmere so nas primorale, povišati ceno na 35 in 65 centov za steklenico, ako hočemo, da ostane iste kakovosti in da enako učinkuje.

S tem imate jamstvo, da staro, dobro sredstvo z isto močjo tudi dobite. Nikar se dajte premotiti z nižjo ceno ničvrednih ponaredb.

Stari, pravi Pain-Expeller dobete le v zavitku kot je tu naslikan. Pri kupovanju pazite na sidro znamko, na besedo Loxol in na naše ime.

Pravi Pain-Expeller je dobili v vseh uglednih lekarnah in naravnost od nas. Steklenica za 65c. je koristnejša kot pa za 35c. ker obsega več kot dvakrat toliko.

F. AD. RICHTER & CO.
74-80 Washington Street, New York

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJ-VEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

SLOV. DELAVSKA

Ustanovljena dne 16. avgusta 1908.

PODPORNA ZVEZA

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 1098 Norwood Rd., Cleveland, Ohio.
Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.
Glavni tajnik: BLAŽ NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.
1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.
2. Pom. tajnik: ANDREJ VIDRIČ, 29 Main Street, Conemaugh, Pa.
Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6302 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pom. blagajnik: ANTON GOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27, Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik odbora: JOSIP PETERNEL, Box 95, Willock, Pa.
1. nadzornik: NIKOLAJ POVŠE, 1 Grub St., Nurey Hill, N. S. Pittsburgh, Pa.
2. nadzornik: IVAN GROSELJ, 885 E. 137th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 72, East Mineral, Kans.
1. porotnik: FRANK TEROPČIČ, R. F. D. 2, Box 146, Fort Smith, Ark.
2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO:

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York City.

Členjena društva, oziroma njih uradniki, so ugodno prošeni, pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino putem Poštne, Expressne, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne putem privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovijo: Blaž Novak, Conemaugh Deposit Bank, Conemaugh, Pa. In tako naslovljene pošiljajo s mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika. V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

Žrtev sodnije.

KRIMINALNI ROMAN.

PRIREDIL J. T.

(Nadaljevanje).

— Čekaj, da ti povem. — Proti Trentu sem imela že od nekdaj neko antipatijo, zdaj sem pa prepričana, da se bo ta antipatija še povečala. — Meni se prav zdi, da je morilec Franka Trinkalla pobegnil po stranski železniški progi v Bloxton.

— To bi bil prevelik ovinek — je odvrnila gospa Nilson. — Bloxton je namreč oddaljen dvajset milj od Manningforda.

— Ali se ti ne zdi, da je napravil morilec zaradi svoje lastne varnosti tak ovinek? — je vprašala Olga. — Ravno zatagadelj, ker je v oni okolici tako malo prometa, se beg lahko zakrije. — Ob polnoči jutrija odpelje vlak iz Bloxtona. Če je bil Trinkall takoj po deseti umorjen, je imel morilec dovolj časa, da je pravočasno dospel iz tega se da tudi sklepati, zakaj ni videla policija nobenega tujca v okolici.

— To je že vse lepo. — Toda kaj ima s tem opraviti najemnik Trent?

— No, njegova pristava leži ob poti, vodeči v Bloxton. — Ali ni kaj lahko mogoče, da je Trent videl morilec in mu je morda celo pomagal k begu?

Gospa Nilson je začudeno odločila.

— Pa je vsaj ne boš rekla, da je Trent moral, če je kaj vedel, ubogega Johna pustiti umreti?

— Da, o tem sem skoraj prepričana.

— Potem pa Trent ni človek, pač pa divja žival — je vzklila teta Rahela. — Pomisli vendar, kaj govoriš! — Kakšen vzrok bi imel za tako postopanje?

— Če je to napravil, je naredil iz maščevanja in požreznosti. Morda tudi vsled strahu? — je pristavila deklica po kratkem odmoru. — Morda je moral, zato, ker se je bal, da bi ga ne smatrali za sokrivca.

— To bi bilo nekaj strašnega! — je vzklila gospa Nilson.

— Da, in ravno tako je. — Ali se še spominjaš, da mi je bil brat John odvedel službo? — Prvega aprila bi moral oditi od nas. On ga je prosil in prosil, toda John je bil neomahljiv v svojem sklepu. — On je vedel, da bo izgubil mastno službo, ako ostane John za gospodarja. Ako bi pa Johna spravil s pota, bi imel opravka le s slabotno žensko, s menoj.

— Moj Bog, Olga, kako moreš kakemu človeku kaj takega prirediti?

Mladenka je skomignila z rameni.

— Ne morem pomagati, teta, toda prepričana sem skoraj, da bi bil Trent lahko rešil Johna, samo če bi ga hotel.

— Če je tako in če res kaj veš, pa je vsaj počakaj gospoda Chancellorja.

— Seveda, to bi bilo boljše.

— Dolgo ti ne bo treba čakati, kajti gospod Chancellor se vrne že prihodnji teden.

— Dobro, bom pa počakala. — Trenta bom obvestila, da zaenkrat ne morem ničesar odločiti, dokler se ne pomenim z gospodom Chancellorjem. — To bo najbolje.

DESETO POGlavJE.

Bilo je prvi terek po smrti, po žalostni smrti Johna Mowbraya. Joe Jannion se je bil odpeljal v Avonbridge in se je vrnil v sredo domov.

Naslednji dan, točno ob desetih dopoldne se je oglašil v pisarni advokata Chancellorja.

— Ah, Jannion, torej ste vendarle prišli! — ga je pozdravil veselo načelnik pisarne. — Nikdo v Lanchastru vas ni jako pogrešal kot sem vas jaz pogrešal.

Jannion je začel govoriti z jezikom ter parkrat zamežikal s svojimi malimi sivimi očmi.

— Sediva tamle h kamnu — je rekel Chancellor. — Veliko stvari se imam pogovoriti z vami. — Ali ste slišali o strašnem zločinu, ki se je izvršil v vaši nenavzočnosti v Manningfordu?

— Da, v časopisih sem bral — je odvrnil Jannion nakratko.

— No, potem pa že vsaj približno veste, kako se je cela stvar zgodila in kakle posledice je imela. — Škoda, da ste prišli prepozno. Jaz sem namreč popolnoma prepričan o Mowbrayevi nedolžnosti. — Če bi bili vi tukaj, bi ga gotovo rešili. — Njegovi sorodniki ne bodo medli ne promocijskega, ne nobenih sredstev, da odkrijejo pravega zločince in operajo deset pokojnika. — Ali ne razumete?

— Da, popolnoma — je priklinal Jannion. — Vi bi torej radi pravega zločince na sled?

— Da, to je moj namen. — Vprašanje je seveda, kako naj začnemo. — Policija se je opirala na dejstvo, da ni imel umorjeni sovražnika in da v oni noči ni bilo nobenega tujca v okolici. — Edinole Mowbray je bil parkrat izpregovoril par grozljivih besed napram njemu. In na te besede je sezidala policija obtožnico. — Nadalje sta dve priči izpovedali, da sta videli ob desetih zvečer Trinkalla in Mowbraya skupaj na mostu. — Obtožence ni hotel povedati kje je bil onega večera in tako se je zavezala mreža nad njim.

— Tako? — ga je prekinil Jannion. — Torej ni hotel povedati, kje je bil onega večera? — Ali vam je morda na samem kaj razodel?

— Ne. — Rekel je, da mu njegova čast ne dovoljuje govoriti. Rekel je, da bi spravil s tem v nevarnost one, katerih usoda mu je dražja kot pa njegovo življenje.

— Samo trenutek prosim — je rekel Jannion. — To si moram zapisati.

— Svoji sestri je bil izročil pismo in ji rekel, da ga ne sme pred letom dni odpreti. — Toda, vrtna se zopet k stvari. — Jaz sem uverjen, da je postal John Mowbray žrtev sodišča in napačnih naznanj policijskih gospodov. — V tem smislu moramo začeti svoja preiskovanja.

— Ali ste že sestavili kak načrt?

Chancellor je začel kmitati z glavo.

— To ni tako lahko — je odvrnil po kratkem molku. — Toliko vem, da je Trinkall vsako leto za par mesecev odpotoval. — Če bi vedeli, kam je odpotoval, kod je hodil in s katerimi ljudmi je obšel, bi nam bilo zelo delo olajšano. — Zelo važna točka je pa, da je bil Trinkall povsod zelo priljubljen. — Radi so ga imeli posli, sosedi, vaščani, z eno besedo rečeno, rad ga je imel vsakdo, kdor je imel priliko izpregovoriti z njim samo par besed. — In ravno to je potrdilo policijo v prepričanju, da ne more biti morilec nikdo drugi kot oni, ki mu je sempatija vaših malo zagrozila. — Pravega morileca ni nikdo videl. — Meni se zdi, da je postal žrtev osvete, take osvete kot je označujejo južni narodi z besedo vendetta.

(Dalje prihodnjic.)

KAJ POSTANE IZ VAŠKEGA STAREGA AVTOMOBILA?

Gotovo obstaja tržišče za obrabljene avtomobile in brez dvoma se prodaja tudi avtomobile iz tretje ali četrte roke, a končno napoči vendarle dan, ko gre spoštovanja vredna relikvija, potem ko je prevzela določeno ji množino milj, k svojemu zadnjemu počitku, k starinarju za avtomobile. Na takih mestih se nudijo človeku res žalostni prizori in nekatere melanholične razvaline so videti tako starinske, da človek težko misli, da je ta industrija serazmerno mlada.

Trgovina z izrabljenimi karami je zelo živahna in dočim si morda mislite, da kak gledalec občuduje vaš novi avtomobil, ga on dejansko ocenja, koliko bi bil vreden kot staro železo. Ko pride konečno v njegove roke, se ga razdere, ter stavi vse dele, ki so vredni samoposebi, to je obroče, kolesa, svetilke, magnetne v posebno shrambo. Aluminij, ki ga je od 50 do 200 funtov na enem avtomobilu, je vreden 22 centov funt; baker pa prinese dvajset centov funt. Najti je tudi svinec, med in "železo", pod čemur se razume vse železo in jeklo. To železo se prodaja po 25 centov sto funtov, dasiravno vsebuje včasih drago primes, naprimer vandaj.

Drage kare nudijo seveda bogatejšo žetev za starinarja. Cene kovin so tako visoke, da se plača od \$50 do \$200 za kare, katere se nato nadrobno prodaja. Vse to pa mogoče še ni konec, kajti blesteci model 1920 bo morda vseboval prelite in pretvorjene dele avtomobila, katerega ste kupili pred desetimi leti.

SPODAJ OMENJENI ROJAKI IN ROJAKINJE.

kateri imajo v rokah naša potrdila za denarne pošiljave, z številki mi, kakor so označene pod imenom, naj blagovolijo naznaniti prej komogoče svoj natančen naslov radi važne zadeve. Pisma katera smijem poslati, so se nam povrnila.

Tvrška Frank Sakser.

Bachnik Frank No. 329639	Grgurič Blaž No. 260573	Samide Frank No. 330721
Bartol J. No. 330733	Gubert Giuseppe No. 323085	Sinčić John No. 330762
Bear Dan. No. 260633	Kastelic John No. 44708	Spaniček Rori No. 328894
Besens Mary Miss No. 330062	Kovač Frank No. 260641	Starčević Johana No. 331070
Bohič Vajo No. 260583	Merkun Anton No. 331355	Tekler Anna No. 328896
Božičkovič Djuro No. 260581	Mikolich John No. 323252	Turk Charles No. 330351
Braun Mary No. 260643	Oswald Joe No. 260621	Turk Ivan No. 260647
Dolar Valentin No. 330086	Pintar No. 330843	Turk Jernej No. 329741
Glender Vincenc No. 260241		

CENIK KNJIG

katere ima v zalogi

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

82 Cortlandt St.,

New York, N. Y.

POUČNE KNJIGE:

Ahnov nemško-angl. tolmáč vezan —50	Življenje na avstrijskem dvoru ali smrt cesarjevega Rudolfa —75
Hiltri računar (nemško-angl.) vezan —50	
Poljedelstvo —50	RAZGLEDNICE:
Sadjarstva v pogovoru —25	Newyorške, božične, velikonočne in noveletne komad po ducnt —08
Schimpffov nemško-slov. slovar —125	Album mesta New York s krasnimi slikami —25

ZABAVNE IN RAZNE DRUGE KNJIGE:

Hipnotizem —35	Zemljevidi:
Doll z orožjem —50	Avstro-Italijanska vojna mapa —25
Dve založbi: "Carljeva ženitev" in "Trije ženi" —25	Avstro-ogrski velik vezan —50
Medija 2 svezka —50	Cell svet mali —10
Pod Bobom St. Večernice —20	Cell svet veliki —25
Postrežba bolnikom —50	Evropske vezan —50
Socijalna demokracija —10	Vojna stenska mapa —30.00
Trina uš in trtoraja —50	Vojni atlas —25
Uana življenja —50	Zemljevidi: Ala, Arla, Colo. —25
Veliki slovensko-angelski tolmáč —50	Cal. itd. po —25
Trojka —50	Združeni držav mali —10
Vojna na Balkanu 13 svez. —1.00	Združeni držav veliki —25
Zgodovina c. kr. povelja št. 17 s slikami —50	Združeni držav stenska mapa, na drugi strani pa cel svet —30.00

Polg tu navedenih knjig imamo pa še nekaj raznovrstnih listov po en ali dva zvezka.

Opomba: Naročilo je priložiti denarno vrednost, bodisi v gotovini, bodisi v obliki poštne, bodisi v obliki čekov, bodisi v obliki kreditne kartice.

† NAZNAILO IN ZAHVALA.

Naznanjava vsem prijateljem in znancem žalostno vest, da nam je nenula smrt ugrabila iz sredine našega nikdar pozabljivega sina — STANISLAVA

v soboto dne 4. marca ob 8. uri zvečer v starosti 16 mesecev. Bil je član društva SNPJ. in Rdeči Kriz.

Tem potom se iskreno zahvaljujemo vsem onim, ki so nama sli na roko v času boleznij ter se vdeležili pogreba. Še posebno se zahvaljujemo in botri ter družinam Matičič, L. Kos, Škapin in F. Jelenc ter vsem drugim, ki so ga spremlili k večnemu počitku na katoliško pokopališče v Lorainu, Ohio.

Tebi pa, dragi sin, naj bo lahka zemlja in počivaj mirno poleg svojega poprej umrlega brata.

V ozki jami sta zakrita vajin grob s svetlim odtokom, z Bogom, sreca plenitca, ved ne bo vas videl svet!

Zahvaljoči ostali:

Antonija in Alojzij Jelencič, starši.

Zorka in Pavla, sestri.

Lorain, Ohio, 14. marca 1918.

Stroj za premikanje slike v družini.

Ta stroj kaže prave premikanje slike in vam bo pokazal najzadnje in najbolj zanimive dogodke evropske vojne, življenje in trpljenje Jezusa Kristusa in vsak film, katerega denete v stroj, je Standard film.

Lahko vidite saljive predstave Charles Chaplina. Imamo tudi mnogo drugih filmov. Samo danes je cena \$3.90.

K vsakemu stroju damo tri filme zastoj in z vsakim strojem pošljemo tudi natančno navodilo. Ne pošiljajte nobenega denarja, temveč samo natančen naslov in poslali vam bomo stroj ter bomo zanj plačali, kadar bo poslan v vaše stanovanje.

Moving Picture Machine Compay,

Dpt. 101.

116 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ISCÉM DELAVCE

za delati doge. Plača je dolga: po 50c 42 col in po 40c pa 36 col. Jaz rabim osem mož in enega pomočnika.

Jacob Sereer,

Warren, Ark.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dopisnik, Aurora, Ill. — Čemu se pripraviti. Na ta način pač ne pridete do konca.

MOŠKE BOLEZNI NE ZDRAVIM ŽENSK IN NE OTROK.

Slovenski zdravnik.

Uradne ure: Vsak dan od 9. ure zjutraj do 8. ure zvečer; v petkih od 9. zjutraj do 5. popoldne; ob nedeljah od 9. zjutraj do 2. popoldne.

Dr. KOLER, 638 PENN. AVE., PITTSBURGH, PA.

Cena vojno-varčevalnih znamk za mesec marc in april.

MARC:

Ena znamka \$4.14, poln certifikat z dvajsetimi znamkami \$52.80

APRIL:

Ena znamka \$4.15, poln certifikat z dvajsetimi znamkami \$53.00

Vsak jih lahko kupi kolikor mu drago, nikakor pa ne več kakor dve st. znamki.

Čitate pazljivo v tem listu oglaš "Vojno-varčevalne znamke in Slovenici" Poleg denarja ki ga nam pošljete za vojno-varčevalne znamke, priložite še 16 centov za poštino registriranega pisma, v katerem vam jih bomo poslali.

TVRDKA FRANK SAKSER,

82 Cortlandt Street,

New York, N. Y.

Veliki vojni atlas

vojskujočih se evropskih držav in pa kolonijških posestev vseh velesil.

Obsega 11 raznih zemljevidov.

CENA SAMO 25 CENTOV.

STENSKO MAPO CELE EVROPE \$3.00.

VELIKO STENSKO MAPO, NA ENI STRANI ZDINJENE DRŽAVE IN NA DRUGI PA CELI SVET, CENA \$3.00.

ZEMLJEVID PRIMORSKE, KRANJSKE IN DALMACIJE Z MEJO AVSTRO-OGRSKE Z ITALIJO. — CENA JE 25 CENTOV.

Naročila in denar pošljite na:

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street,

New York, N. Y.

MOŠKI.

— Ako trpite na slabih živcih, oslabele, izgubljeni živahnosti in energije, želodčnih in ledčnih boleznih, splošni slabosti, potentij ponoči ali kaj drugem. — Potem naša najnovejša iznajdba JUVITO TABLET, narejena iz najboljših, čistih zdravilnih bilk, ki rastejo ve vseh krajih sveta, dale vam bodo hitro in gotovo pomoč. — Pošljite 1 dolar za eno ali 5 dolarjev za šest skateli. — Ako želite zavarovano, potem pošljite 10 centov več.

Naslov:

JUVITO LABORATORY.

South Hill Branch 5, Pittsburgh, Pa.

Opomba. Radi vam pošljemo na zahtevo vzorec in narodno knjižico.

Kje se nahajata moja dva brata JOHN in FRANK BOŠTJANČIČ? Leta 1914 je bil John v Colorado, Frank pa v Ohio. Doma sta iz Malega Mlačeva st. 10, pošta Grosuplje, Nahajam v francoskem ujetništvu. Prosim enjene rojake, da ju opozre na ta oglaš, ako pa sama bereta, ja prosim, da se mi čim prej oglašita. Prosim tudi prijatelje in znance, da mi kaj pišejo, vsaka beseda mi bo jako dobrodošla. Moj naslov je: Joseph Boštjančič, No. 4472, Depo des prisonniers de guerre, DE CAEN, Calvados, Detachment d'Haut Foucauset, France.

(15-18-3)

Kje se nahaja ANDREJ ČANDEK? Pred dvema letoma je bil v Clevelandu, Ohio. Doma je iz Janeževca Brda št. 44. Star je okoli 30 let. Zanj bi rad izvedel Franc Čandek iz Janeževca Brda št. 16. Nahajam se v italijanskem ujetništvu. Prosim ga, da se mi takoj oglaš. Moj naslov je: Franc Čandek, prigioniero di guerra, 2 Reparto, B 62, Fonte di Amore, Sulmona, Italia. Prosim tudi druge znance in prijatelje, da mi pišejo.

(15-18-3)

Iščem svoji dve prijateljici ANO in GIZELO ZDOVEC ter brata JULIJA ZDOVEC. Pred štiri leti so bili v Clevelandu, O. Doma so iz Logateca na Notranjskem. Če kdo ve za njih naslov, prosim, naj mi poroča, ali naj se pa sami oglašijo. — Mary Gasparich, Box 76, Riverside, Ill.

(14-16-3)

Rada bi izvedela za svoja dva sorodnika ANTONA BRODARIČ in NIKOLAJA GALOVEC, oba doma iz vasi Krasince, fara Podzemelj na Dolenjskem. Kakor sem čula, se nahajata nekje v Chicago, Ill. Prosim, če kdo ve za naslov, da mi blagovolijo naznaniti, za kar bom zelo hvaležna, ali naj se pa sama oglašita. Moj naslov je: Mrs. Mary Kodrich (roj. Brodarič), Box 4, Seminole, Armstrong Co., Pa.

(15-16-3)

Iščem svoja dva strica JOHNA VIČIČ in FRANKA TREBEC. Doma sta iz vasi Soze pri Hriški Bistrici na Notranjskem. Prosim enjene rojake, če kdo ve za njih naslov, da mi naznani, ali naj se pa sama javita. — Anton Dvornik, R. F. D. No. 6, Dreyndel Brick, Canton, Ohio.

(13-15-3)

Rad bi izvedel za dva svoja prijatelja ANTONA BUČAR, doma pri Raki na Dolenjskem, in za FRANKA LUŽAR, doma iz BRŠNICE. S prvimi sva bila skupaj leta 1913 v South Chicago, Ill., z drugim pa leta 1916 v Curtis Hill, Pa. Čenjene rojake prosim, če kdo ve, da mi naznani, ali naj se sama javita, bom hvaležen. — Martin Stefanich, 4414 Hamilton Ave., Cleveland, O.

(14-16-3)

Dr. LORENZ.

Jas sem edini slovenski govoreči specialist moških boleznij v Pittsburghu, Pa.

Uradni uradni urad od 9. do popoldne do 8. ure zvečer. V petkih od 9. do 2. popoldne. V nedeljo od 10. do 2. popoldne.

DR. LORENZ, Specialist moških boleznij, 624 Penn Ave. II. nadp. na ulici, Pittsburgh, Pa.